

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΙΔ'

Συνδρομή ἑτησίᾳ Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20. — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ
1 Γενουαρίου τῆς αὐτοῦ ἔτους καὶ εἶναι ἑτήσιαι. — Γραφεῖον τῆς Διοικήσεως: Ὁδὸς Ἀγχιόμου.

21 Νοεμβρίου 1882

Ο ΔΡΑΚΟΣ

Λεγόμενα.

Συντάξις καὶ τίτλος: (δὲ σελ. 730)

Ἐλθοῦστος τῆς πρώτης τῶν ἐξετάσεων ἡμέρας, ἐξήλθωμεν τοῦ ξενοδοχείου τὴν ἐβδόμην καὶ ἡμίσειαν τῆς πρώτης ὥραν, διευθυνόμενοι εἰς τὸ Λυκείον. Αἱ ἔρημοι παντελῶς σχεδὸν ὁδοὶ ἤρχιζον μόλις νὰ ζωογονῶνται ἐκ τοῦ κρότου τῶν ἀνοιγομένων παραθύρων, τοῦ σαρώθρου καθαρίζοντος τὰ πεζοδρομια καὶ τῶν χαιρετισμῶν, ἃς ἀντήλλασσον μεταξύ των αἱ ὑπηρετρίαι ἀπὸ θύρας εἰς θύραν. Ἡμῶν κἀτωχρος ὡς διελθούσα δλόκληρον νύκτα ἀγρυπνίας, ἔτρεμον δὲ ὡς ἂν ἤσθανόμην ὑπερβολικὸν ψυχος. Διηρχόμεθα πρὸ τῶν μόλις ἀνοιχθέντων ἐργαστηρίων ὁ μπαμπᾶς, ὁ Παῦλος καὶ ἐγώ. Ὁ μπαμπᾶς, σοβαρὸς καὶ ἐστενοχωρημένος, ἔσφιγγε μεταξύ τῶν δόντων σιγάρου ἀποπέρου ὁσμήν δυσάρεστον. Ἐγὼ ἐκύτταξα τὸν ἐξάδελφόν μου λαθραίως· εἶχε πάντοτε τὰς δροσεράς ὡς νηπίου παρειάς, τὴν ὄψιν ἀνακλυθεῖσαν ἐκ καλοῦ ὕπνου, τὸ ὄρος γαλήνιον καὶ ἀμέριμον, ὡς πάντοτε. Παρετήρει τοὺς διερχομένους, τὰς οἰκίας, τοὺς ναοὺς, ὡς περιηγητὴς ἐξεληθὼν πρὸς ἀνεύρεσιν ἐντυπώσεων, τρεῖς δὲ ἔστη ἐνώπιον ἐμπροσθεπραπτικῶν καταστημάτων καὶ ἄλλων, ἐνθα ἐπωλοῦντο ὑποκάμισα. Ὁ πατήρ μου καὶ ἐγὼ ἐξηκολουθοῦμεν βαδίζοντες, καταλείποντες τὸν Παῦλον χαίνοντα μακαρίως ἐνώπιον εἰκόνας τῶν ἐνδυμασιῶν τοῦ συρμού, ἐγὼ δ' ἔδρακον τὰ χεῖλη ἐκ τῆς λύσεως, ἀπελπίς ἐκ τῆς καταράτου ταύτης φιλαρεσκείας, ἐξ ἧς αὐτὸν ἠδύνετο ν' ἀποτρέψῃ τὸν ἐξάδελφόν μου.

Μὰς ἀφῆκε καὶ τρίτην φοράν καὶ ἔστη ἐνώπιον δὲν ἐνθυμοῦμαι τίνος ἐργαστηρίου· ἤτοιμαζον δ' αὐτῷ ἐγὼ τρυφεράν ὑποδοχὴν, ὅτε στρέψασα τὸν εἶδόν φθάνοντα μετὰ τοῦ χαιρεστέρου αὐτοῦ μειδιάματος εἰς τὰ χεῖλη καὶ μετέστη μὲν ἰὼν εἰς τὴν χεῖρα. Μαί προσήνεγκε τὴν ἀνθοδέσμην εὐγενῶς κατὰ τὸ σύνλητες, ταράσασον με διὰ τοῦ βλέματος τῶν μεγάλων ὀφθαλμῶν του, ἀσθενὴς δ' ἐγὼ ἐνώπιον τῆς μειδιώσης ἀγαθότητός του, ἐδέχθη συνκεκινημένη τὴν ἀνθοδέσμην, αἰσθανομένη καὶ πάλιν τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ἐναγκαλισθῶ τὸν δωρητήν. Μετὰ πέντε

λεπτὰ ἀνεμνήσθη τῆς διδασχῆς, δι' ἧς ἐσκόπουν νὰ κεραυνοβολήσω τὴν φιλαρέσκειαν τοῦ Παύλου καὶ ἔκλινα τὴν κεφαλὴν ταραχθεῖσα ἐπὶ τῇ ἀδυναμίᾳ μου, αἰσχυρομένη διότι ἀφωπλίσθη ὑπ' ἐνὸς μειδιάματος καὶ τινων ἰων. Καὶ ὅμως αὕτη ἦτο ἡ ἀτελεύτητος κωμωδία, ἣν ὑπεκρινόμεθα ἡμεῖς οἱ δύο, ἐγὼ αὐστηρὰ καὶ ἐτοιμῶς πάντοτε νὰ τὸν ἐπιπλήξω διὰ τὴν ἀναληθειάν του, καὶ αὐτὸς γλυκύτατος ἐν τῇ ὀκνηρίᾳ καὶ τῇ ἀγαθότητί του, κατευναζὼν τὴν ὀργὴν μου δι' ἑνὸς τρυφεροῦ λόγου, δι' ἑνὸς βλέμματός ἢ δι' ὀλίγων ἀνθέων. Ἡρῳδίων διὰ τὴν ἀνανδρίαν μου· ἀλλὰ μάτην προσεπάθουν ν' ἀντιστῶ κατὰ τῆς γοητείας τῆς γλυκότητός του, διότι ὑπέκυπτον καθ' ἑκάστην ὑπὸ τὸν πλήρη θωπεῖων καὶ φιλοπαίγμονα αὐτὸν ἔρωτα, ὅστις ἄλλο δὲν εἶχεν ὄπλον πλὴν τῆς εὐκαμφίας του. . .

Ἐβασίσαμεν ἐπὶ ἐν τέταρτον τῆς ὥρας δι' ὁδῶν ἡσύχων, συναντῶντες γαλακτοπώλιδας, ὑπαλλήλους μασσῶντας τὸ πρῶτον τοῦ ἄρτου τευάχιον, ἰσρέεις, μοναχὰς ἐξερχομένας ἐκ τῶν θυρῶν τῶν κήπων τῶν μοναστηρίων, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὁποίων διὰ τοῦ πυκνοῦ φυλλώματος τῶν δένδρων διεκρίνετο ἡ λευκότης ἀγάλματος τίνος τῆς Θεοτόκου, καὶ ὁ λαὸς ἐκείνος ὅν συνήντων μοὶ ἐφαίνετο εἰς ἄκρον γαλήνιος καὶ εὐτυχής. Εἶχον θέσει τὴν ἐξ ἰων ἀνθοδέσμην ἐντὸς τοῦ στηθοδέσμου μου, πάντες δὲ ἐβαίνομεν σπεύδοντες, καὶ χωρὶς νὰ συνομιλῶμεν ὁ μπαμπᾶς ἦτο ἀφοσιωμένος εἰς τὴν ἐκμύζησιν τοῦ κακόσμου σιγάρου του, ὁ Παῦλος ἐκίνει εὐθύμως τὰ λεξικά του προσδεδεμένα διὰ καινουργοῦς λωρίδας. Ἀφῆκεν οἶκον τὴν λωρίδα τοῦ παρελθόντος μηνός, διότι τὴν ἐθώρει πεπαλαιωμένην, ἐγὼ δὲ τὴν ἐχρησιμοποίησα διὰ νὰ δέσω τὸ δεῦμα τῶν ράβδων καὶ τῶν ἀλεξίβροχιῶν διὰ τὸν σιδηρόδρομον. Ἡθέλησα νὰ τὸν διδάξω με τοῦτο ἐν μάθημα οἰκονομίας, ἀλλ' ὁ ἠλίθιος δὲν ἐνόησε καὶ ἤρχισε νὰ μειδιᾷ βλέπων με λαμβάνουσαν τὴν παλαιὰν λωρίδα, βέβαιος ὅτι θὰ ἐρύλασσον αὐτὴν πρὸς ἀνάμνησιν! Ἦτο ἀδιόρθωτος!

Τέλος ἀφικόμεθα πρὸ τοῦ Λυκείου· εἰς τὰ πέριξ ἐστάθμευσον οἱ μέλλοντες νὰ ἐξετασθῶσιν ἀνὰ συμπλέγματα, ἀνὰ μέσον τῶν ὁποίων περιήρχοντο μορφαὶ ἀνήσχυοι γονεῶν, καθηγηταὶ καὶ κληρικοὶ. Ἐστημεν πρὸ τῆς θύρας σισπασμένης

ὕπὸ λευκῶν χαρτίων εἰδοποιήσεων. Ὁ πατήρ μου ἐξηκολούθει νὰ καπνίζῃ ἐκπέμπων μετὰ πείσματος πυκνὰς καπνοῦ ἑλικας, τοῦ ὅπερ ἐπραττε κατὰ τὰς στιγμὰς τῆς πλήξεως. Ἐγὼ, καταληφθεῖσα ὑπὸ ἀληθοῦς φόβου ἐθεώρουν ἀτενῶς τὴν ὑγράν καὶ σκοτεινὴν δίοδον, ἐν ἣ ἔμελλε νὰ κλεισθῇ ὁ ἐξάδελφός μου ὡς ἐντὸς τάφου, καὶ μοὶ ἐφάνετο ὅτι τὰ ὄνειρά μου καὶ αἱ ἐλπιδες μου πᾶσαι ἔμελλον νὰ καταδυθῶσι διὰ παντὸς ἐντὸς τοῦ σκότους ἐκείνου. . . . Ἐνῶ ἤμην βεθυβισμένη εἰς τοιοῦτους θλιβεροὺς διαλογισμοὺς, ὁ Παῦλος μ' ἔβλεπε, μὲ τὸ σύνθημα μετὰ τὰ χεῖλη, καὶ ἀφοῦ καλῶς μ' ἐξήτασεν ἐπὶ τινὰ στιγμήν μοι ἔκαμε τὴν παρατήσιν ὅτι θεῖσα τὴν ἀνθοδέσμη ἐπὶ τοῦ στήθους μου εἶχον παραμερίσει τὸν μικρὸν χρυσοῦν σταυρὸν ὃν ἔφερον ἐξαρτώμενον ἐκ τοῦ λαιμοῦ.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν αἱ συνδιαλέξεις τῶν μαθητῶν ἔπαυσαν διὰ μιᾶς πάντες οἱ πῖλοι ἀφῆθησαν, ἐν τῷ μέσῳ δὲ τῆς γενικῆς σιωπῆς, ἐν ἣ ἐνυπῆρχε καὶ εἰδός τι τρόμου, εἶδον ἐρχόμενον μικρόσωμον γέροντα συμμαζευμένον, ὅστις διεληθὼν πρὸ ἡμῶν καὶ θίξας μόλις διὰ τῆς χειρὸς τὸν πλὸν του μεθ' ὄφρους δυστροπίας, ἐγένετο ἄφαντος ἐντὸς τῆς παγερᾶς σκιάς τῆς εἰσόδου.

— Αὐτὸς εἶνε, μοὶ εἶπεν ὁ Παῦλος ταπεινῶς.

— Ποῖος;

— Ὁ Δράκος!

Ἀκουσίως ἐφοβήθησα, ἀκούσασα τὴν λέξιν ταύτην, ἣ δὲ παιδική μου φαντασία ἐδημιούργησε πᾶραυτα φοβεράν εἰκόνα σφαγῆς καὶ ἐφαντάσθη τὸν γέροντα ἐκείνον μεγάλην μάχαιραν ἐν χειρὶ φέροντα καὶ καταβροχθίζοντα τὰς τρυφερὰς σάρκας τῶν ἐσφαγμένων μαθητῶν.

— Θεέ μου, Θεέ μου! ἐλέησόν μας, εἶπον κατ' ἑμαυτήν.

Ὁ ἐπιστάτης ἐφάνη εἰς τὴν θύραν ἦτο ἡ ὥρα τῆς εἰσόδου. Ὁ ἐξάδελφός μου μὰς ἐξέπεστεψε τὸ γλυκύτατον τῶν μειδιημάτων του μετὰ χαιρετισμοῦ τινος διὰ τῆς χειρὸς καὶ ἐγένετο ἄφαντος ἐντὸς τοῦ πλήθους τῶν συνωστιζομένων μαθητῶν.

Ἐπανήλθον μετὰ τοῦ πατρὸς μου εἰς τὸ ξενοδοχεῖον. Ἡσθάνομην τὴν καρδίαν μου πιεζομένην, τοὺς ὀφθαλμοὺς φλέγοντας καὶ κεντωμένους ἐκ τῶν δακρῶν, ἐτοίμους νὰ ἐκρεύσωσιν εἰς πρῶτον λέξιν. Μὲ ὠδήγησεν ὁ πατήρ μου εἰς τὸ δωμάτιόν μου καὶ μετ' ἀφῆκεν ἐκεῖ μόνην. Ἐμελλε νὰ ἐξέλθῃ δι' ὑπόθεσιν τινὰ καὶ νὰ ἐπιτρέψῃ μετὰ μίαν καὶ ἡμίσειαν ὥραν διὰ νὰ με παραλάβῃ ὅπως μεταβῶμεν πρὸς συνάντησιν τοῦ Παύλου.

Ἐπαναβλέπων διὰ τῆς μνήμης τὸ ἄχαρι δωμάτιον, ἐν ᾧ διήλθον τοσαύτας θανατικὰς ὥρας ἀγωνιώδους προσδοκίας, βίβωσα ἐκ τοῦ πυ-

ρετοῦ καὶ τὸ βλέμμα ἔχουσα ἀτενῶς προσηλωμένον ἐπὶ τινος ἐκκερμένου ὄρολογίου, οὗ ὑπεράνω ἔβρισκον μικρὰ πρόβατα ὄρειάλακινα. Ἐνθυμούμαι κάλλιστα τὰ πρόβατα ταῦτα καὶ τὸν ποιμένα των φέροντα βραχὺ ἱμάτιον. Τόσῃν μελαγχολίαν ἐνέκλειον κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην ἐν τῇ ψυχῇ, ὥστε ἠσθάνομην οἶκτον διὰ τὴν βουκολικὴν ταύτην σκηνὴν, καθειργμένην ἐντὸς ὑγράς καὶ σκοτεινῆς αἰθούσης ξενοδοχείου. Ἐφύσων ἐπὶ τοῦ ποιμνίου καὶ ἀπέμασσον ἀπ' αὐτοῦ τὴν κόνιν διὰ τοῦ ῥινομάκτρου μου, ἀκολουθοῦσα οὐκ οἶδα τίνα ἀόριστον ἰδέαν περὶ ἀνταποδόσεως τῆς εὐπλαγχνίας, καὶ πιστεύουσα ὅτι ἡ ἀγαθοεργία μου ἔμελλε νὰ μοὶ ἀπενέγκῃ εὐτυχίαν. Εἰς τὸ ἐγγὺς δωμάτιον εἰς τῶν ὑπηρετῶν ἐσάρωνε τὸ ἔδαφος συρίζων. Συνειθισμένη εἰς τὴν ἐν Ῥοχέλλῃ φωνεῖν μου, τόσον κομψὴν, τόσον ἀγαπητὴν μου καὶ σύμφωνον μὲ τὰς ὁρέξεις μου, ἢν εἶχα ἐμπλήσει ἀναμνήσεων καὶ στολίσαι διὰ πλαγγῶν καὶ παιγνίων, ἠσθάνομην ἑμαυτὴν ἀποκεντρωμένην ἐντὸς τοῦ γυμνοῦ ἐκείνου δωματίου, οὗ ἡ ἀπατηλὴ εὐπρέπεια ὑπέκρυπτεν εἰς ἐκάστην γωνίαν καὶ ὑπὸ πάντα τὰ ἐπιπλα τὸν κοινορτὸν τοῦ σαρόθρου. Καὶ ἠσθάνομην ἀνίαν, θανάσιμον ἀνίαν. . . Καὶ ἂν τυχὸν ὁ Παῦλος ἀπερρίπτετο καὶ πάλιν; . . Ἀπληπιζόμενη καθορῶσα τὴν ἀδυναμίαν τοῦ ἐρωτός μου καὶ σκεπτομένη ὅτι κατ' ἐκείνην ἴσως τὴν στιγμήν πάντα τὰ ὄνειρά μου ἐθραύοντο κατὰ τοῦ σκοπέλου σολοικισμοῦ τινος ἢ ἀπαισίας παρερμηνεύσεως, χωρὶς ὁ ἡρωϊσμός τῆς καρδίας μου νὰ δυνήθῃ ν' ἀποτρέψῃ τὸ νουάγιον.

Μετὰ τρεῖς ὥρας, τρεῖς φοιτᾶς ὥρας ἤκουσα ἐπανερχόμενον τὸν πατέρα μου, ὅστις μετέβη μόνος εἰς τὸ Λύκειον, ἵνα παραλάβῃ τὸν Παῦλον. Ἀμφότεροι εἰσῆλθον εἰς τὸ παρακείμενον δωμάτιον, ἀφοῦ δ' ἔβλεψαν τὴν θύραν ἤκουσα τὰς λέξεις ταύτας:

— Τίποτε δὲν ἐνόησα ἀπὸ τὴν ἐξήγησίν μου. . . Ἐχάθην, ἐχάθην. . .

Καὶ μετὰ ταῦτα ἤκουσα ὄρουσον κλαυθμῶν πεπνιγμένων.

Ἰστάμην ἐνώπιον τοῦ κατόπτρου ὀρθία, κάτωχος ἠεροαζόμενῃ με χεῖλη συνσπριγμένα ἢ θλίψις τοῦ ἐξαδέλφου μου μοὶ διέσχίζε τὴν καρδίαν. Ἐβόησει ἀπαρκαμυθῶς καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῶν λυγμῶν του ἤκουον ἀπαγοῦσαν τὴν τραχεῖαν φωνὴν τοῦ πατρὸς μου.

Οἱ ὀφθαλμοὶ μου ἐπληρώθησαν δακρῶν, ἀπόθησα ὅμως αὐτὰ παραχρῆμα. . . ἰδέα τις παράφρων, ἀκατάληπτος διήλθε διὰ τοῦ πνεύματός μου.

Διὰ κινήματος νευρικοῦ ἤρπασα τὸν πλὸν μου, τὸν ἔθην ὅπως ὅπως ἐπὶ τῆς ἀκομμώτου κερπῆλῆς μου καὶ βεδίξουσα ἐπὶ τοῦ τάπτου τοῦ διαδρόμου, ὅπως μὴ προξενήσωσιν ἤχον τὰ βήματά μου κατῆλθον εἰς τὸν πρόδρομον τοῦ ξeno-

δοχείου, ὅστις ἦτο ἔρημος καὶ ἠδυνήθην νὰ ἐξέλθω χωρὶς νὰ με ἴδῃ τις.

Μόλις εὐρέθην ἔξω, ἐφοβήθην ἠσθάνομην ἑμαυτὴν ἀσθενῆ καὶ μικρὰν ἐν τῷ μέσῳ τῶν μεγάλων, σιωπηλῶν, ἐρήμων ἐκείνων δάδων, ἃς καθίστα ἔτι μᾶλλον ἐρήμους ἡ ὥρα τοῦ γυμνασίου, ὧν τὰ κεκρυμμένα ὑπὸ τῶν παραπετασμάτων παράθυρα ἐφάνοντο κατασκοπεύοντα τὸ τολμημά μου, διὰ νὰ τὸ ἀνακοινώσωσιν εἰς τὸν πατέρα μου. . . Ἄλλ' ἦτο ἀνοησία τοῦτο. Τίς μ' ἐγίνωσκεν εἰς Ποατιεῖ; οὐδεὶς. Λοιπὸν οὐδεὶς κίνδυνος ὑφίστατο μὴ παρατηρηθῶ. Ἄλλως ὅπως ἀπομακρύνω πᾶσαν ὑπόψιν, προσεπάθησα ν' ἀναλάβω τὸ ἦθος μικρᾶς ἐργατίας, περιφερομένης δι' ὑπηρεσίαν, καὶ ἤρχισα νὰ βεδίξω διερχομένη πρὸ τῶν ἐμπορικῶν καταστημάτων ἄφροντις καὶ με βήμα σπεύδον. Συνήρπασα ἀληθῶς εἶπεν, ὑπαινεγμούς τινος καὶ μίαν διὰ τοῦ ἀγκῶνος ὠθησιν διερχομένη πλησίον ομάδος φοιτητῶν, ἀλλ' ἐξηκολούθησα τὸν δρόμον μου σοβαρὰ καὶ ἀπαθῆς καὶ οὐδεὶς ἔσχε τὴν ἰδέαν νὰ μοὶ κωλύσῃ τὴν πορείαν.

Φθάσα εἰς τὴν πλατεῖαν τῶν Στρατιωτικῶν γυμνασίων παρετήρησα κυρίαν τινὰ εὐπρεπῶς ἐνδεδυμένην, φέρουσαν μικρὸν προσευχητᾶριον παρὰ τὴν περιχειρίδα τῆς ἐπιπλοῦσας πρὸς αὐτὴν τὴν ἐσταμάτησα καὶ τῇ εἶπον μετὰ τοῦ πλέον φυσικοῦ ὄφρους:

— Μὲ συγχωρεῖτε, κυρία, ποῦ κατοικεῖ παρακαλῶ ὁ κ. Ζακέ;

— Ὁ κ. Ζακέ;

— Μάλιστα, ὁ κ. Ζακέ, καθηγητὴς τοῦ Λυκείου.

Ἡ καλὴ κυρία ἐποίησε διὰ τοῦ βραχίονος νεύμα ἀγνοίας καὶ μετὰ τινος λέξεως συγγνώμης ἐξηκολούθησα τὸν δρόμον μου τεθορυβημένη καὶ ἀμηχανοῦσα. Τί ἔμελλον νὰ πράξω; πῶς νὰ εὗρω τὴν ἐπάρατον κατοικίαν; ἦτο βέβαιον πλέον ὅτι πᾶσαι αἱ κυρίες, ἃς θὰ συνήντων, δὲν θὰ ἐγίνωσκον νὰ μοὶ δώσωσι κρείττονος πληροφορίας περὶ τῆς κατοικίας τοῦ κ. Ζακέ, οὗ τὸ γῆρας καὶ ἡ δυσμορφία δὲν ἐνέπνεον βεδίξιν εἰς τὰς κυρίας τῆς Ποατιεῖ τὴν ἰδέαν νὰ μάθωσιν τὸν δρόμον τῆς κατοικίας του. Ἀσφαλεῖς ὀδηγίας ἠδύναμην νὰ λάβω μόνον παρὰ τινος μαθητοῦ ἢ φοιτητοῦ, πλὴν μετ' ὅλον τὸ θάρρος μου ἠσθάνομην τὴν γλώσσάν μου παραλυομένην ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ ὅτι ἐπρόκειτο νὰ σταματήσω νεανίαν τινὰ ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁδοῦ. ἦτο τῷ ὄντι νόστιμον πρᾶγμα καὶ νὰ ἐκκινήσω με τὸσα ἐρόδια ἡρωϊσμοῦ καὶ νὰ προσκινήσω ἔπειτα εἰς τὸ ἀπλούστερον τῶν πραγμάτων, νὰ σταματήσω δηλαδὴ κύριον τινὰ καὶ νὰ τὸν ἐρωτήσω ποῦ κεῖται ἡ δεῖνα ὁδός. Καὶ ὅμως ἔβλεπον ὅτι ποτὲ, οὐδέποτε θὰ εἶχον τὸ θάρρος νὰ πράξω τοιοῦτό τι.

Ἠρχίζον ν' ἀπελπίζομαι περὶ τῆς ἐπιτυχούς ἐκβάσεως τοῦ τυλμηροῦ διαθήματός μου, ὅτε ἡ

Πρόνοια μ' ἔκαμε νὰ συναντήσω γραφεῖον ἱερέα, λευκοτριχα, οὗ ἡ πορφυρὰ ὄψις, ἡ διὰ ταυμάκου πεπατημένη βίς, καὶ τὸ μέγα πράσινον ἀλεξιβρόχιον ἀπέπνεον γλυκύτητα καὶ καλοκαγαθίαν. Προῦχώρησα πρὸς αὐτὸν ἀρόβως καὶ χαμαὶ νεύουσα τῷ εἶπον διὰ τῆς ἠδυτέρας φωνῆς μου:

— Μὲ συγχωρεῖτε, πάτερ, ποῦ κατοικεῖ παρακαλῶ ὁ κ. Ζακέ;

— Ὁ κ. Ζακέ, ὁ καθηγητὴς;

— Μάλιστα, κύριε.

— Ἄ, πολὺ καλὰ, παιδί μου, ἐκατάλαβα, εἶπεν ὁ ἱερεὺς μετὰ φωνῆς θρηνώδους. Θέλετε νὰ τῷ ἐμιλήσητε;

— Μάλιστα.

— Εἴσθε ἴσως... τελειόφοιτος πρὸς ἐξέτασιν;

— Ὁχι, κύριε, ἀπῆντησα μειδιῶσα δὲν εἶμαι φιλόδοξος.

— Τότε πρόκειται νὰ τῷ ἐμιλήσητε διὰ καὶ νῆνα ἄλλον.

— Ὁχι, κύριε, ἀπῆντησα τεταραγμένη, διότι ἐνόμισα ἐπὶ στιγμήν ὅτι ἐνεβάτευσε εἰς τὸν λογισμὸν μου.

— Σὰς ἐπερόρισαν μὲ καμμίαν παραγγελίαν;

— Μάλιστα, ἔχω μίαν παραγγελίαν.

— Διότι μοὶ φαίνεται ὅτι δὲν εἴσθε ἀπ' ἐδῶ.

— Ὁχι, κύριε.

— Θὰ ἐρχεσθε βέβαια ἀπὸ τὸ Νιόρ.

— Ὁχι, κύριε, ἐρχομαι ἀπὸ τὴν Ῥοχέλλην.

— Ἄ, ἀπὸ τὴν Ῥοχέλλην, εἶπεν ὁ γέρον καὶ ὡς ἄνθρωπος συνάγων τὰς διεσπαρμένας ἀναμνήσεις του προσεπάθησε: σταθῆτε λοιπὸν. . . τότε πρέπει νὰ γνωρίζετε. . .

Ἡ ὑπομονή μου ἐξηντήθη διέκοψα ἀποτόμως τὸν ἀδιάκριτον ἐξεταστὴν καὶ ἐπανελάθον μετὰ φωνῆς ξηρᾶς καὶ ἐμφανίσεως στενοχωρίας:

— Μὲ συγχωρεῖτε, κύριε, εἰς κάθε ἄλλην στιγμήν θὰ λάβω εὐχαρίστησιν νὰ συνδιαλεχθῶ μαζὶ σας, ἀλλὰ τῶρα βιάζομαι πολὺ καὶ ἔχω ἀνάγκην νὰ μάθω τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Ζακέ.

— Ὁδὸς Κερόλου Ε', ἀριθμὸς 15, πλησίον τοῦ Λυκείου, ἀπῆντησε μηχανικῶς ὁ γέρον ἱερεὺς, ἀλλὰ σταθῆτε ὀλίγον, εἰς τὴν Ῥοχέλλην. . .

Πρὶν ἢ αὐτὸς ἀποτελειώσῃ τὴν φράσιν, ἐγὼ τὸν πύχαιριστῶσα ἤδη, τὸν ἀπεχαιρέτισα εὐσεβάστως καὶ ἀπεμακρύνθην με βήμα ἐσπευσμένον. Ἐλυπούμην κατὰ βάθος διότι ἐφερόμην οὕτω πῶς πρὸς τὸν παρασχόντα μοι τόσον μεγάλην ἐκδούλευσιν, ἀλλ' αἱ στιγμαὶ ἦσαν πολὺτιμοι καὶ δὲν εἶχον καιρὸν νὰ ὑποστῶ τὴν ἐξομολόγησιν.

Ὁ καυμένος ὁ γέρον! Ἄν τὸν συναντήσω ποτὲ θὰ ἱκανοποιήσω τὴν ζωντανήν του περιεργίαν διηγουμένη αὐτῷ τὴν ἱστορίαν τοῦ ἐρωτός μου, χωρὶς νὰ παραλείψω οὔτε ἐν δάκρῳ, οὔτε ἐν ἀσπασμῶν.

Ἠκολούθησα τὴν ὁδὸν ἣν διήλθομεν τὴν προῖαν ἵνα μεταβῶμεν εἰς τὸ Λύκειον καὶ μετὰ τι-

νας ἀμφιταλαντεύσεις ἀφικόμεναι εἰς τὴν ὁδὸν Καρόλου Ε', ἀθλίαν ὁδὸν πόλεως τῶν ἐπαρχιῶν, κενὴν καὶ σιωπηλὴν, περιστοιχιζομένην ἔνθεν καὶ ἔνθεν ὑπὸ ὑψηλῶν τοίχων κήπων ἐφ' ὧν ἐφαίνετο ποῦ καὶ ποῦ θύρα τις ταπεινὴ μὲ γιγκλιδωτὰ θυρίδια. Ἡ θύρα αὐτῆς ἦτο δυσάρεστος, στυγνὴ. Δύο μελανόπεπλοι μοναχὰ ἵσταντο ἀναμεινόμενοι παρὰ τὴν πύλην μονῆς τινος, ὁπόθεν ἐξήρχετο θόρυβος τις πεπνιγμένος ὄργάνου καὶ ψαλμῶν. Τὴν στιγμήν ἐκεῖνην καθ' ἣν ἐπεχειροῦν κίνημα ἀπονενομημένον, ἤσθάνθη ἐμαυτὴν ἐνθαυρομένην ἐκ τῆς μουσικῆς ταύτης, ὑφ' ἧς ἡ νοσοῦσα καρδιά μου ἀφέθη νὰ παρασυρῆ καὶ εἰς τριῶν βημάτων ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ ἀριθ. 15 εὐρισκομένη εἰς τὸ μέσον τῆς ὁδοῦ συνηνωμένης ἔχουσα τὰς χεῖρας, ἤρχισα νὰ προσεύχωμαι...

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 15 οἰκία ὠμοιάζε πρὸς πάσας τὰς κατοικίας τῆς ὁδοῦ ἐκεῖνης· συνίστατο καὶ αὕτη ἐκ τοίχου κήπου προτεινόντος ὡς ἀμυντικὰ ὄπλα κατὰ τῆς διασκελίσεως τὰ ἀίχμηρὰ θραύσματα υαλίνων φιαλῶν, καὶ ἐκ θύρας ταπεινῆς, φεροῦσης παρὰ τὴν παραστάδα κρεμαμένην χονδρὰν ἄλυσιν τοῦ ῥόπτρου καὶ ἐπὶ ἐνὸς τῶν φύλλων σιδηρόφρακτον θηρίδα, ἧς ὁπισθεν ἀνέμενον νὰ ἴδω προκύπτουσαν τὴν μορφήν τερατώδους τινὸς ὄντος. Ἄμα ὡς ἐλθῆεν ἡ προσευχή μου, συνήγαγον ἅπαν τὸ θάρρος μου καὶ ἔσυρα τὴν βαρεῖαν καὶ ἐσκωριασμένην ἄλυσιν μὲ τρέλουσαν χεῖρα. Παρὰ τὴν δειλὴν ἐπίκλησίν μου ὅμως ὑπερμεγέθους κώδων ἤρξατο πάρχυτα νὰ σείεται βαρυτύχος εἰς τὴν ἄκραν τοῦ κήπου, ἐξεγείρων δόμο ἢ τρεῖς κύνες, ὧν αἱ ὕλα καὶ διέσχίζον ἀποτόμως τὴν μοναστικὴν σιγὴν τῆς συνοικίας. Ἐθροβήθη ἰδοῦσα ὅτι διατάραξα τὴν γαλήνην τῆς ἐρήμης ὁδοῦ, ἐν ἧ ἐφαίνετο ἐκπνεύουσα ἡ ἡγῶ πάντων τῶν ἐπιγείων θορύβων καὶ συνέστειλα παρὰ τὴν θύραν τὸ μικρὸν καὶ αὐθαγὲς σωματίον μου, ὅπερ ἤρχετο νὰ διασπείρη βέβηλον θόρυβον ἐντὸς τοῦ τάφου ἐκεῖνου. Ἡ καρδιά μου ἐπαλλεβιαίως, ὡσεὶ ἐπρόκειτο νὰ διαρρήξῃ τὸ στήθος μου.

Μετὰ τινὰς στιγμὰς ἤκουσα τριζοῦσαν τὴν ἄμμον τῆς δειροστοιχίας, φωνὴ γρουλλίζουσα ἐπλησίαζεν, ἡ θύρα ἠνεώχθη κατὰ τὸ ἥμισυ μετὰ δυσχερείας καὶ μοι ἀπεκάλυψε τὴν σκιαὴν ὄψιν γηραιῆς ὑπερστρίας ἐχούσης κεφαλὴν *δράκαινας*.

— Τί θέλετε; ἠρώτησεν ἡ γραῖα μὲ δύστροπον ὕφος.

— Νὰ ἴδῶ τὸν κ. Ζακέ.

— Ἐχει δουλειὰ, ἀπάντησεν ἡ ὑπερστρία ὠλοῦσα τὴν θύραν.

Ἐξέτεινα τὴν χεῖρα μετὰ ζωηρότητος καὶ κρατοῦσα ἀνοικτὴν τὴν θύραν εἶπον διὰ φωνῆς σταθερᾶς:

— Δὲν πειράζει· θέλω νὰ τὸν ἴδῶ.

Ἡ γραῖα ἐκθαμβῶς, θορυβήθησεν ἐκ τῆς κύ-

θαδείας μου, διέστειλεν ὑπερμέτρως τοὺς ὀφθαλμούς καὶ μ' ἐπεσκόπησεν ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν· εἶτα στρέφουσα ἀποτόμως τὰ νῶτα εἰσῆλθεν ἐντὸς τῆς ἀτραποῦ τοῦ κήπου λέγουσα μὲ στρυφνὸν ὕφος.

— Ἐλᾶτ' ἐδῶ... γιὰ νὰ ἴδοῦμε.

Ἐκλείσα τὴν θύραν καὶ ἠκολούθησα τὴν ὑπερστρίαν ἐντὸς τοῦ μεγάλου, ἐρήμου, ἀκαλλιεργήτου κήπου, ἐστρωμένου ὑπὸ ξηρῶν φύλλων. Εἰς τὸ πέρασ τῆς ἀτραποῦ ἔκειτο οἰκίσκος μονόροφος· αὕτη ἦτο ἡ φωλεὰ!...

Ἔστην παρὰ τὴν κλίμακα. Ἡ ὑπερστρία ἀνῆλθεν ἀναμασσῶσα μετὰ τῶν ὀδόντων ἀκαταπαύστως τὴν φράσιν: «γιὰ νὰ ἴδοῦμε... γιὰ νὰ ἴδοῦμε» ὡς ἂν ἦτο ἐκ τῶν προτέρων γνωστὴ ἡ ἀτυχὴς ἐκδοσις τῆς ἀποδείξεως μου.

Οἱ ψαλμοὶ ἀφικνοῦντο εἰς τὰ ὦτά μου ἐκ τῆς ἐγγυὲς μονῆς κατὰ κύματα αἰφνίδια καὶ διαλείποντα. Ὑπεράνω τοῦ ἤχου τοῦ ὄργάνου ἀνυψοῦτο συναυλία φωνῶν δροσερῶν καὶ ἀγνῶν ἐξ ἐκείνων, ἃς ἀκούει τις ἐνίοτε ἐντὸς τῆς σεμνῆς καὶ εὐήχου ἀτμοσφαιρας τῶν παρεκκλησιῶν· ἐνίοτε τὸ ἄσμα διεκόπτετο ἀποτόμως παραφερόμενον ὑπὸ βιαίας ἀνέμου πνοῆς καὶ ἡ προσευχὴ ἀπεσθύνουτο τότε μακρὰν... Ἡ τόσον πλησίον μου ἤχοῦσα προσευχὴ αὕτη μοι ἐνέπνευε ἀνακούφισιν καὶ παραμυθίαν ἐν τῇ μονῶσει μου. Ἐνόμιζον ὅτι εἶχον τὴν δύναμιν ν' ἀνέλθω ἐφ' οἰουδὴποτε Γολγοθᾶ, ἐνθαυρομένη ἐκ τῶν οὐρανίων ἐκείνων ὕλων, τῶν ψαλλόντων τὴν ἐλπίδα, τὴν ἀγάπην, τὴν πίστιν, ὡς οἱ στρατιῶται ὁρμῶσιν εἰς τὴν ἐροδὸν ἐνθουσιαζόμενοι ἐκ τοῦ ἤχου τῆς μουσικῆς. Εἰς τὴν ἄκραν τοῦ κήπου ἀσθενικὸς πίδαξ ὕδατος ἡγωνία ἐν μέσῳ τῆς καταροεύσης λιθίνης ἀψίδος. Οὔτε ἐν ἄνθος ἐφαίνετό που· πανταχοῦ χόρτα ὑψηλά.

Μία θύρα ἠνεώχθη καὶ ἤκουσα κρᾶζουσαν φωνὴν ἐξείαν ἀνθρώπου, ὃν διαταράττουσι καὶ ἐνοχλοῦσιν ἀπροσδοκῆτως.

— Τί; τί τρέχει; ἔνα κορίτσι; τί θέλει;...

Ἄ, διάβολε! νὰ μὴ μ' ἀρίνου μιά στιγμή ἡσυχον. Σοῦ εἶπα νὰ κλείρῃ τὴν θύρα, νὰ μὴ ἀφήσῃ κανένα.

— Ἀλλὰ ἡ κυοία ἐμβῆκε διὰ τῆς βίας.

— Διὰ τῆς βίας;... ἔχομεν καὶ βίαν; αὐτὸ εἶνε νόστιμον.

Καὶ πάρχυτα μετὰ κρότου συνταρασσομένου ὕλων ἠνεώχθη παράθυρόν τι ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς μου· καὶ εἶδον ὑπὸ τὸ κατερουτιδωμένον μέτωπον δύο ὀμακτοῦχλα σπινθηροβόλοντα ἐξ ὄψεως. Ὁχρὰ, ἡμίθανῆς, συνήγαγον πάσας τὰς δυνάμεις μου καὶ ἐδοκίμασα νὰ μειδιάσω ὅπως ἠδυνάμην κάλλιον ὑπὸ τὸ τρομερὸν βλέμμα τοῦ δράκου, ὅστις μὲ ἐπεσκόπει βραδέως, καὶ μετ' ἐκπλήξεως ἀφώνου βλέπων τὸν μικρὸν *παλιγκάραι* μὲ τὰ φουστάνια ἐρχόμενον παρὰ τὴν αὐστηρὰν διαταγὴν του μὲ τὸ μειδιάμα εἰς τὰ

χείλη μέχρι τῆς εἰσόδου τῆς ἀπαισίας φωλεᾶς του.

Ἄνευ ὄργης, μὲ ὕφος ἐκπλήξεως καὶ οἴκου ὁ κ. Ζακέ μοι εἶπε:

— Τί θέλεις, παιδί μου;

— Νὰ σᾶς ὁμιλήσω, κύριε ἀπάντησα, καθιστῶσα τὸ μειδιάμα μου πονηρότερον καὶ προκλητικώτερον.

— Ἄλλ' ἔχω πολλὴν ἐργασίαν! ἐπανέλαβεν ὁ κ. Ζακέ ἀναποφάσιτος καὶ ἐκπεπληγμένος ἐκ τῆς ἀταρχοῦ στάσεώς μου.

Φεῦ! ἂν ἤκουε πάλλουσαν τὴν καρδίαν μου, θὰ ἐσχημάτιζεν ἀληθεστέραν ἰδέαν περὶ τῆς ἀνδρείας μου· αἱ κημαὶ μου ἔτρεμον, τὸ σῶμά μου εἶχεν ἀποξηρανθῆ ἐκ τοῦ φόβου καὶ ἠσθάνομην ὅτι ἂν ἤθελον νὰ κινήσω τὸν βραχίονά μου θὰ ἐφαίνετο ἡ κίνησις μου ἐπιληπτικὴ ὡς κίνησις νευροσπάστου. Πᾶσαι αἱ δυνάμεις τοῦ ἐκπεροιστιμένου σώματός μου συνεκεντρώθησαν ἐξαντλούμεναι εἰς τὸ νευρικὸν μειδιάμα τῶν χειλέων μου. Ταλαίπωρος Ἰωάννα! ὀλοβληρὸς βίος ἔρωτος καὶ εὐδαιμονίας δὲν θὰ ἦτο ἐπαρκὴς ἀνταμοιβὴ διὰ τὰς φοβεράς στιγμὰς, ἃς διήλθες παρὰ τὴν θύραν τοῦ δράκου.

Ἄ γέρον προσέθηκεν·

— Ἐλα πλέον ὕστερα, παιδί μου· τώρα διορθῶναι τὰ θέματα τῶν ἐξετασθέντων.

— Ἴσα ἴσα δι' αὐτὸ θέλω νὰ σᾶς ὁμιλήσω τώρα ἀμέσως.

Ἀκούσας τὰς λέξεις ταύτας ὁ κ. Ζακέ ἀνῆγειρε βιαίως τὴν κεφαλὴν καὶ ἀκοντίζων ἐπ' ἐμοῦ τὸ βλέμμα τῶν μικρῶν φαινῶν ὀφθαλμῶν του μὲ ἠτένισε κατὰ πρόσωπον, χωρὶς νὰ λαλήσῃ, ζαλισμένος ἐκ τῆς ἀπροσδοκῆτου ἀπαντήσεώς μου. Θὰ ἐσυλλογιζέτο βεβαίως ὅτι θὰ εὐρίσκατο ἐνώπιον μικρᾶς παράφρονος.

— Ἄ, τότε διαφέρει... εἶπε μετὰ στιγμῆν σιωπῆς εἰς μάτην σκεπτόμενος ν' ἀνεύρη τίς σχέσις ὑπῆρχε μετὰ τὴν κορασίδος καὶ διορθώσεως λατινικῶν θεμάτων.

Ἡ περιεργία του εἶχεν ἐξεγερθῆ βεβαίως, διότι κλείσας ἀποτόμως τὸ παράθυρον μοι ἐφώνησεν·

— Ὅριστε ἐπάνω!

Κῦμα ψαλμωδίας διήλθε κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν διὰ τῶν ἀπογεγυμνωμένων δένδρων τοῦ κήπου· ἠσθάνθη ἐμαυτὴν ὡσεὶ αἰρουμένην ὑπὲρ τῆν ἐπὶ τῶν περὺγων τῆς θερμῆς ἐκείνης προσευχῆς καὶ διὰ βήματος σταθεροῦ ἀνῆλθον τὰς βαθυμείδας τῆς κλίμακας.

Τὰ ἀπὸ τοῦ σημείου τούτου καὶ ἐφεξῆς συμβάντα δὲν θὰ διαφύγῃ ποτὲ τῆς μνήμης μου, διότι καὶ αἱ ἐλάχισται λεπτομέρειαι τῆς διηγήσεως ταύτης, αἱ μᾶλλον ἀσήμαντοι κατὰ τὸ φαινόμενον, ὑπῆρχαν ἐκ τῶν ἰσχυροτέρων συγκινήσεων τῆς ζωῆς μου.

Βλέπω ἐμαυτὴν ἐνώπιον τῆς ἡμικλείστου θύ-

ρας σπουδαστηρίου, μὴ τολμῶσαν νὰ κρούσω οὐδὲ νὰ εἰσέλθω, παραλελυμένην ἐκ τοῦ φόβου... Τέλος ἀκούω συρομένης τὰς ἐμβάδας ἐπὶ τοῦ τάπητος, τὰς ἐμβάδας, ὧν ἡ προσέγγισις μοι προσεναῖ εἶδος καὶ, τῆς θύρας βιαίως ἀνοίγεισης, παρουσιάζεται ὁ δράκος, φέρων κοιτωνίτην καὶ μάχιραν ξυλίνην πρὸς τομὴν τῶν ἐλίδων τῶν βιβλίων, ἀνὰ χεῖρας, μακρὰν μάχιραν μὲ γεγλυμμένην λαβὴν. Ἰδοῦσα ὅτι ἡ μάχιρα ἦτο ξυλίνη, ἀναπνέω καὶ ἐνθαυρομένη. Τί θὰ πράξω τώρα; Τεταραγμένη νεύω χαμᾶι καὶ μένω ἐν στάσει προσευχῆς. Χωρὶς νὰ προσφέρῃ λέξιν ὁ κ. Ζακέ μοι δεικνύει διὰ νεύματος ἐν καθίπτω παρὰ τὸ γραφεῖόν του· εἰσέρχομαι ἡμίθανῆς ἐκ τοῦ φόβου καὶ καταπίπτω ἐπὶ τῆς ἔδρας...

Ἄ δράκος δὲν μοι ἀπευθύνει οὔτε λέξιν· βραδίξει βραδέως, σύρων τὰς εὐρυτάτας ἐμβάδας ἐπὶ τοῦ τάπητος. Τί σκέπτεται ἄρα γε; Ἀναλογίζεται τί θὰ μὲ κάμῃ βεβαίως. Τί μαρτύριον ἡ σιωπὴ του! Τέλος, ἀφοῦ περιῆλθε δεκάκις τὸ γραφεῖόν του σιωπηλῶς, σπριζῶν τὸν πώγωνά ἐπὶ τῆς παλάμης τῆς δεξιᾶς χειρὸς, ὡσεὶ ἀνεζήτησε μὲ ποῖον ἔμβλημα μαγειρεύεται καλλίτερον νεῦσις τῆς ἡλικίας μου, ὁ δράκος προσελθὼν ἐκάθησε παρὰ τὸ γραφεῖόν του, ἐφ' οὗ εὐρίσκοντο στιβάδες χαρτίων καὶ μοι εἶπε μειδιῶν·

— Δὲν εἶσαι βέβαια τελειόφοιτος ἐσὺ, παιδί μου.

— Ὄ, ὄχι· δὲν ἤλθα δι' ἐμὲ νὰ σᾶς ὁμιλήσω.

— Διὰ ποῖον τότε; ἠρώτησεν ἀποτόμως ὁ κ. Ζακέ.

— Διὰ τὸν ἐξάδελφόν μου, ἐψιθύρισα μεθ' ὅσης μοι ἀπέμεινε πνοῆς.

Καὶ ἐταπεινώσα τὴν κεφαλὴν, παράλυτος ἐκ τοῦ τρόμου, ἀναμεινόμενα νὰ καταρρεύσῃ ἡ οἰκία ἐπ' ἐμοῦ... Ἀπελπὴς, συντετριμμένη, δὲν τολμῶ νὰ ἐγειρῶ τὸ βλέμμα. Ὁ δράκος μὲ ἐξετάζει ἀτενῶς διὰ τοῦ βλέμματός, οὗ αἰσθάνομαι τὴν βαρεῖαν εἰρωνείαν.

Ἄφνης ἡχηρὰ ἐκρηγῆς γέλωτος ἀκούεται ἐγείρω τοὺς ὀφθαλμούς... Ὁ δράκος ἀνακεκλιμένος ἐπὶ τῆς καθέδρας του, ἀνατεινὼν τὰς χεῖρας μὲ τὰς δίοπτρας ἐν ἀταξίᾳ γελαῖ δεικνύων πάντας τοὺς μικροὺς, αἰχμηροὺς καὶ κιντρίνους ὀδόντας του.

— Χὰ, χὰ!... χῶ, χῶ!... αὐτὸ εἶνε νόστιμον!... νοστιμώτατον!... Πρώτην φοράν μετὰ τριάντα ἔτη...

— Ὄ, θεέ μου! κύριε...

— Μ' αὐτὸ εἶνε ὠραῖον... ὠραῖον!...

Καὶ ὁ δράκος μεθύσκων ἐκ τῆς τέρψεως τοῦ γέλωτός του ἤρχισε νὰ μονολογῆ διὰ φράσεων ἀσυναρτήτων, εἰς ἃς ἀνεμίγνυε λέξεις λατινικὰς καὶ ἑλληνικὰς.

— Αὐτὸ εἶνε θάρρος!... τί θάρρος!... Ὄ, ὦ! τί πράγματα κάμνει ὁ ἔρωτος!... ὁ ἔρωτος... διὰ τὸν

εξάδελφόν της! . . . αὐτὸ εἶνε θαυμάσιον. ὦ, ὦ! μήπως ἔχει καὶ βιτριόλι νὰ μοῦ πετάξῃ στὸ πρόσωπον ἂν δὲν περᾶσω τὸν ἐξάδελφόν της. . . Ἄχ! . . . ὦ! . . .

Ἄφου δισεκάθασεν ἱκανῶς ἐκ τοῦ ἄφρονος διαβήματός μου ὁ δράκος ἐσίγησεν ἐπέθηκε διὰ μίας τὸν σκουφὸν του, διώρθωσε τὰς διόπτρας του καὶ ἤρχισε νὰ με παρατηρῇ, ἐτάζων με διὰ τῶν μικρῶν καὶ διαυγῶν ὀφθαλμῶν του μέχρι βάλλους καρδίας, ὅπου ἠσθανόμην τὸν ἔρωτά μου συγκεχυμένον νὰ σύρῃται εἰς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας ὑπὸ τοῦ ἔρωτος βλέμματος τῶν καταπραμένων ἐκείνων διοπτρῶν.

— Λοιπὸν, ἐπανελάθε μετὰ σοβαρότητος ὁ κ. Ζακὲ, ὁ ἐξάδελφός σας εἶνε ἐκ τῶν ἐξετασθέντων;

— Μάλιστα.

— Καὶ ἔρχεσθε νὰ μοὶ τὸν συστήσητε ἀναμφιβόλως.

— ὦ, ὀλίγον τι. . .

— Εἶνε τὸ αὐτό. Εἰξεύρετε ὅτι αὐτὸ ποὺ κάμνετε εἶνε κακόν. Ἐρχεσθε νὰ προκαταλάβητε τὴν εὐνοίαν μου. Θέλετε νὰ με βιάσητε νὰ διαπράξω ἀδικίαν, παρανομίαν, ἐπειδὴ βεβαίως, ἀφου κατέρχεσθε εἰς αὐτὸ τὸ βῆμα, ὁ ἐξάδελφός σας πρέπει νὰ ἔχη ἀνάγκην προστασίας. . . .

— ὦ, κύριε! πρὸς Θεοῦ! πιστεύω ὅτι ἀρκεῖ ὀλίγη ἐπιείκεια, διότι ὁ ἐξάδελφός μου. . .

— Πῶς ὀνομάζεται; εἶπε διακόψας με ὁ κ. Ζακὲ.

— Παῦλος Μενιέ.

Μόλις ἐπρόφερα τὸ ὄνομα τοῦ ἀτυχοῦς ἐξάδελφου μου καὶ ὁ δράκος ἀνασκιοτήσας ἀπὸ τῆς ἔδρας ἤρχισε νὰ περιέρχεται τὸ σπουδαστήριον με τὰς χεῖρας ἀνυψωμένας πρὸς οὐρανόν, ὡς ἂν τῷ ἀπεκάλυπτόν τι ἀνομοιόληθες, ἀπίστευτον, τερατώδες. Ἐρριψα λαθραίως τὸ βλέμμα ἐπὶ τοῦ γραφείου, πεπληρωμένου ὑπὸ τῶν τετραδίων τῶν μαθητῶν, διέκρινα μέσον αὐτῶν τὴν λατινικὴν ἐξήγησιν τοῦ Παύλου καὶ ἐνόησα ὅτι ἡ ὑπόθεσις ἦν ἀνέλαθον ἦτο ἀμετακλήτως ἀπολωλυῖα. . . Ἦτο φοικτὴ ἡ θέα τοῦ τετραδίου ἐκείνου! διαγραφὰς ἐπὶ διαγραφῶν. Ὁ δράκος εἶχε σπαθίσει αὐτὴν διὰ γραμμῶν μελανῶν ἀπὸ ἄκρου εἰς ἄκρον, κειμένη δ' ἐπὶ τῆς γωνίας τοῦ γραφείου, ἀνέμενε μίαν καὶ μόνην πνοὴν ἕνα πέση ἐντὸς μεγάλου κανίστρου, ὅπου ἔκειντο τετραδία συνεπτυγμένα, ἀνώμαλοι καὶ ρικινὰ σφαιραὶ ἐκ χάρτου, ἃς ὁ δράκος ἔρριψεν ἐν αὐτῷ, ὅπως ἡ λαίμητρός ρίπτει εἰς τὸ κανίστρον τὰς αἵματοφόρους κεφαλὰς τῶν καταδίκων. Πόσα ὄνειρα καὶ πόσαι ἐλπίδες συντετριμμένα ἔκειντο ἐντὸς τοῦ ἀπαισίου ἐκείνου κανίστρου, εἰς ἃ καὶ ἡ ἰδικὴ μου εὐτυχία ἐμελλε νὰ ἐνταφιασθῇ διὰ παντός! Καὶ ἐκ πάντων τῶν ὄνειρων τοῦ ἔρωτός μου ἢ ἀπέμεινε μόνον ὀλίγος χάρτης πεπισμένος! . . . Πρὸς ἀριστερὰν, παρὰ τινὰ φωτογρα-

φίαν κορασίδος περιβαλλομένην ὑπὸ ἀπλουστάτου πλαισίου, παρετήρησα μικρὸν σωρὸν τετραδίων, δώδεκα μόλις τὸν ἀριθμὸν, ἐφ' ὧν ἐφαίνετο γεγραμμένον: *καλῶς, μετρίως, λίαν καλῶς*: ἦτο ἡ μερὶς τῶν εὐτυχῶν, τῶν ἐπιτυχόντων. Λοιπὸν τὸ πρόβλημα συνίστατο εἰς τὸ μεταβιβάσαι τὴν λατινικὴν ἐξήγησιν τοῦ Παύλου ἐκ δεξιῶν πρὸς τ' ἀριστερὰ πλὴν τὸ ταξιδίδιον ἦτο δυσχερέστατον, ἐνεκα τῆς βαρείας ἀποσκευῆς τῶν λαθῶν, ἃς τὸ τετραδίδιον τοῦ ἐξάδελφου μου ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ.

— Ἀλλὰ, δεσποινίς, μοὶ εἶπεν ὁ κ. Ζακὲ ἐπανακαθήμενος, ὁ ἀτυχὴς ἐξάδελφός σας δὲν ἠξεύρει οὐδὲ γὰρ ἀπὸ λατινικά.

— Καὶ ἐν τοσοῦτῳ, ἀπήντησα τολμηρῶς ψευδομένη, σὰς διαβεβαίω ὅτι ἐμελέτησε πολὺ. . . Ἀπὸ τριῶν μνηῶν διήρχετο ἐκάστην νύκτα κύπτων ἐπὶ τῶν βιβλίων του, τόσον ὥστε ἐφοβήθημεν ἐπὶ τέλους περὶ τῆς ὑγείας του, διότι αὐτὴ εἶνε πολὺ εὐθραυστος καὶ ἡ συγκίνησις τῆς ἀποτυχίας εἶνε ἱκανὴ νὰ τὸν καταβάλλῃ διὰ παντός! . . .

— Με κάμνετε νὰ ἐκπλήττωμαι, παιδί μου, ἀπήντησε μετὰ λεπτοῦ μειδιάματος ὁ κ. Ζακὲ. Ἐκ παλαιᾶς συνηθείας, ὁσάντις διορθῶν ἤθελα τι ἀρέσκουμαι νὰ φαντάζωμαι τοιοῦτον ἢ τοιοῦτον τὸν γράψαντα αὐτὸν μαθητὴν, καὶ καθ' ὅσον ἀφορᾷ ἐκ τοῦ ἐξάδελφου σας τὸν ἐφανταζόμενον πάντοτε ὀκνηρὸν, φιλάρεσκον. . .

— ὦ, κύριε! αὐτὸς εἶνε ἐπιμελέστατος. . . εἶνε ἀκούρατος. Καὶ ἔπειτα ὀφείλω νὰ σὰς εἶπω ὅτι ἂν ἀπορριφθῇ, ἢ ἀναχωρήσῃ ἀμέσως διὰ τὴν Ἀγγλίαν. . .

— Αἶ, αἶ! εἶπε γελῶν ὁ κ. Ζακὲ, ἰδοὺ λοιπὸν ὁ λόγος, δι' ἣν ἡ καρδία τῆς ἐξάδελφούλας ὀπλίσθη με τόσον ἠρωϊσμόν, ὥστε ἀπεφάσισε νὰ ἔλθῃ μέχρι τοῦ σπηλαίου τοῦ δράκου. . .

— Ἄ, κύριε! ἂν εἰξεύρετε. . . Δὲν ἐχωρίσθημεν ποτέ! μὰς ἀνέθρεψαν μαζῇ. . . αὐτὸς εἶνε ὀρφανός καὶ δι' αὐτὸν ἐγὼ εἶμαι ὡσάν μητέρα! τὸν φωνάζω, τὸν ἀναγκάζω νὰ μελετᾷ. . .

— Ἔτσι, αἶ; . . .

— Μάλιστα, κύριε, ἔχει ἀνάγκην τῆς προτροπῆς μου. Εἶνε τόσον ὀκνηρός! . . .

Ἐδῆξα τὰ χεῖλη, ἀλλ' ἦτο ἡδὴ ἄργά!

— Τὸ εἰξεύρω, τὸ εἰξεύρω πολὺ καλά, ἀνέκραξεν ὁ δράκος, τερπόμενος ἐκ τῆς ταραχῆς καὶ τῆς ἀφελείας τῆς ἐξομολογησεώς μου.

Ἡ βίαστος ἦτο δεινὴ, ἀλλὰ ἤκουον φωνὴν τινὰ ἄγνωστον λέγουσάν μοι νὰ ἐλπίζω.

— Νὰ καὶ μία μητεροῦλα, καὶ μία δασκάλισσα! . . . εἶπεν ὁ κ. Ζακὲ, αὐτὸ εἶνε ὠραιότατον! καὶ πόσον ἐτῶν εἴσθε;

— Δεκαπέντε ἐτῶν.

— Δεκαπέντε ἐτῶν! ἐπανελάθεν ὁ κ. Ζακὲ μετὰ παραδόξου τόνου φωνῆς, δεκαπέντε ἐτῶν!

Ἦτο τοῦτο ἄρᾳ γε ἱκανὸν νὰ προξενήσῃ τό-

σπην ἐκπληξιν; Μήπως εἶπα ἔκτακτόν τι; αὐτὴ ἦτο ἡ ἡλικία μου. Εἶπα πρὸ ὀλίγου μερικά ψεύματα, ἀλλὰ ἐκ τούτου δὲν ἔπεται ὅτι καὶ αὐτὸ εἶνε ψεῦδος. Καὶ ἐν τούτοις κἄτι συμβαίνει. Ἡ φαιδρότης τοῦ δράκου κατέπεσε διὰ μίας. Ἰδοὺ αὐτὸς ἐγείρεται καὶ ἀρχίζει ἐκ νέου νὰ περιφέρονται ἐντὸς τοῦ σπουδαστηρίου σκυθρωπὸς καὶ νεύων χαμαί. Ἐπὶ πλέον καθ' ἣν στιγμὴν ἐκτελεῖ τὸν κύκλον του ὁ κ. Ζακὲ ἐγείρει ἐκ διαλειμάτων τὸ βλέμμα πρὸς μικρὰν εἰκόνα, ἐν ἣ ἀναγνωρίζω τὴν ἐπὶ τῆς Τραπεζῆς ἐκ φωτογραφίας ἀποτυπωμένην κορασίδα. ὦ Θεέ μου! τί θὰ συμβῇ ἄρᾳ γε; . . .

Τέλος ὁ κ. Ζακὲ ἐπανερχεται καὶ κάθηται πρὸ τοῦ γραφείου, ὠχρὸς με τρέλοντα χεῖλη καὶ παρσίας, χωρὶς νὰ με κυττάξῃ, ὡς ἂν ἡ παρουσία μου τὸν ἠνώχλει, καὶ ἰδοὺ διὰ κινήματος νευρικοῦ λαμβάνει τὴν λατινικὴν ἐξήγησιν τοῦ Παύλου καὶ τὴν παρειτάγει μετὰ τῶν τετραδίων τῶν ἐπιτυχόντων εἰς ἐπιπέτων τὸν δάκτυλον ἐπὶ τὰ χεῖλη εἰς σημεῖον ἔχευμθίας, μοὶ νεύει ἀποτόμως νὰ ἐξέλθω.

Ἦ! τότε παράφρων σχεδὸν ἐκ τῆς χαρᾶς, τοὺς ὀφθαλμούς ἔχουσα πλήρεις δακρύων ἠθέλησα νὰ προσπέσω πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ κ. Ζακὲ ἀλλ' οὐτός καὶ ἐκ δευτέρου μοὶ ἔδειξε τὴν θύραν αὐστηρῶς, ἐπιβλητικῶς, με τὰ χεῖλη κεκλεισμένα, ὡς ἂν εἰ ἐφοβεῖτο νὰ προσφέρῃ λέξιν. Ἀπῆλθον ὀπισθοβατοῦσα καὶ τεθορυβημένη, ἅμα δὲ ὡς εὐρέθην εἰς τὸν διάδρομον ἤκουσα τι τεράστιον ἀνήκουστον, ἀκατάληπτον, τί ὅπερ οὐδέποτε θὰ λησμονήσω, τὸν δράκον νὰ κλαίῃ! τὸν δράκον νὰ ὀλολύξῃ!

Ἦσθάνθη ὅτι θὰ ἦμην ἀδιάκριτος ἂν ἔμενον παρούσα εἰς τὴν θλίψιν τοῦ γέροντος ἐκείνου καὶ ἐξῆλθον κατεσπευσμένως εἰς τὸν κήπον.

Αἱ ψαλμωδία δὲν ἀντήχουν πλέον ἐν τῇ μονῇ. Ἐν τῇ σιγῇ τοῦ εὐρέως καὶ ἐρήμου κήπου ἠκούετο μόνον ἡ κρυσταλλινὴ καὶ θρηνώδης βοή τῆς κρήνης, θνησκούσης ἀνά σταγόνας, ὡς ὑπερμετρος ὀδύνη ἀποκαμοῦσα ἐκ τῶν δακρύων.

Ἐμαθον κατόπιν ὅτι ὁ κ. Ζακὲ εἶχεν ἀπολέσει ἐγγόνην δεκαπενταετῆ ἣν θερμῶς ἐλάτρευε! αὕτη ἦτο ἡ νεάνις, ἣς ἡ ἀθρᾶ μορφή ἐμεδίκα μετὰ τῶν χαρτοστιβιδίων τοῦ γραφείου. Ἀκουσίως, λέγουσα τὴν ἡλικίαν μου ἐξήγησα τὴν θλίψιν τοῦ ταλαιπώρου πάππου. Καὶ ἰδοὺ τίνι τρόπῳ, ἀθελήτως ἐξήσκησα τοσοῦτον ἐπιτυχῶς τὴν διπλωματίαν, ὥστε νὰ σώσω τὸν ἐξάδελφόν μου ἀπὸ τὸ χεῖνον βάραθρον τοῦ κανίστρου. Καὶ ἔκτοτε ἀναμνησκουμαι αἰετοτε μετὰ συγκινήσεως τὴν ἀτυχῆ ἄγνωστον κόρην, ἣτις ἀπὸ τοῦ βίου τοῦ μνηματός της εἶπεν εἰς τὸν πάππον της νὰ δειχθῇ ἀγαθὸς πρὸς τὰ δεκαπέντε ἔτη μου, πρὸς τὴν πρώτην τῆς καρδίας μου λύπην. Τίς οἶδεν; Ἰσως ἀπέθανε καὶ αὕτη ἐξ ἔρωτος!

Ἐπανελθοῦσα εἰς τὸ ξενοδοχεῖον εὗρον τὸν πατέρα μου περιμένοντά με εἰς τὴν εἴσοδον.

— Ποῦ ἦσο; με ἠρώτησεν ὀργίλως.

— Ἐρχομαι. . . ἀπὸ τὴν περίπατον, μπαμπά! ἐστενοχωρούμην καὶ. . . ἐξῆλθον.

Δὲν ἐπρόφρασα νὰ τελειώσω τὴν γελοῖαν πρόφασιν, ὅτε δύο ἠχηρὰ βρακίσματα ἐξήστραψαν ἐπὶ τῶν παρεῶν μου καὶ μ' ἔρριψαν κατὰ τοῦ τοίχου. Ὁ πατήρ μου με ὤθησε διὰ τῆς βίας πρὸς τὸ δωμάτιόν μου ἐνώπιον τῶν ὑπηρετῶν συναθροισθέντων καὶ ὑπηρετριῶν, με ἐκλείσεν ἐντὸς αὐτοῦ στρέψας δις τὴν κλειδα καὶ με ἀφῆκε μόνην καὶ ἄσιτον δι' ὅλης τῆς ἡμέρας. Πρὸς τὴν ἐσπέραν, μοὶ ἔφεραν ξηρὸν ἄρτον. Ἀλλὰ τί ἦσαν τάχα τὰ μικρὰ αὐτὰ μαλωμάτα, παραβαλλόμενα πρὸς τὰς συγκινήσεις; ἃς ὑπέστην πρὸ ὀλίγου; Κατέβρεχον διὰ δακρύων χαρὰς τὸν ἄρτον μου ζητοῦσα μετὰ τινος φιλαρέσκου πεισιμονῆς νὰ πάτρω μέχρις ἐσχάτων διὰ τὸ ἀγαπητόν μου ἐξάδελφάκι!

Τὴν ἐπομένην ἐσπέραν ἤκουσα βήματα ἐσπευσμένα εἰς τὴν κλιμακα καὶ τὴν φωνὴν τοῦ Παύλου λέγοντος πρὸς τὸν πατέρα μου:

— Θεέ μου, σὲ ἱκετεύω. . . πρέπει καὶ ἡ καὶ ἡμῶν Ἰωάννα νὰ συμμερισθῇ τὴν εὐτυχίαν μας. . .

Ἡ θύρα ἀνεῴχθη βιαίως καὶ ὁ ἐξάδελφός μου ὡς παράφρων ὤρμησε καὶ με ἐνηγκαλίσθη, κράζων πάσαις δυνάμεσιν:

— Ἐπέτυχα. . . ἐπέτυχα! . . .

Ἐτήρησα θρησκευτικῶς τὸ μυστικὸν τῆς ἐπιτυχίας ταύτης, φειδομένη τῆς φιλοτιμίας τοῦ ἐξάδελφου μου. Ἄλλως τε καὶ ἂν τῷ διηγούμην τὴν δραματικὴν περιπέτειαν καὶ τὴν μυστηριώδη προέλευσιν τοῦ ἀπολυτηρίου του, ἡ μεταοδοξία του δὲν θὰ μοὶ παρήγε πίστιν, πεπισμένον ὅτι αἱ δάφναι τοῦ τελιοφοῦτου ἦσαν ἡ φυσικὴ συνέπεια τῆς μελέτης καὶ τῆς εὐφυίας του

[Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ].

X**.

Πῶς ἀνατρέφονται

ΟΙ ΒΑΣΙΛΟΠΑΙΔΕΣ ΕΝ ΓΕΡΜΑΝΙΑΙ

Ἡ πρίγκιψ Γουλιέλμος τῆς Πρωσίας.

Εἶνε λίαν διδακτικὸς ὁ τρόπος, καθ' ὃν ἀνατρέφουσι τοὺς πρίγκιπας τοῦ αὐτοκρατορικοῦ οἴκου τῆς Γερμανίας. Μηδὲν φειδόμενοι τῆς νεότητος τῶν ἀπαιτοῦσι παρ' αὐτῶν πολλὰ, ὅπως ἐπιτύχωσιν ἀρετά. Οὕτω φορτόνουσιν εἰς τὰ νῦνα τῶν γυμναζομένων ἴππων μεγάλα βάρη, ὅπως φαίνεται ἀκολούθως αὐτοῖς ἐλαφρὸς ὁ ἀναβάτης.

Ἡ πρίγκιψ Γουλιέλμος, κατὰ τοὺς 18 μῆνας, οὗς διήλθεν σπουδάζων ἐν Βόννη, δὲν ἐτρέφετο λουκουλειῶς. Τὰ γεύματα αὐτοῦ, παρατιθέμενα δι' ὅλης τῆς ἀκριβείας, εἰς πινάκια καὶ ἀργυρᾶ σκευὴ φέροντα τὰ σύμβολά του, ἦσαν ἀπλούστατα καὶ διήρκουν ὀλίγον.

Ὁ πρίγκηψ ἠγείρετο πάντοτε λίαν πρῶτ. Καί-
τοι κατακλιόμενος λίαν βραδέως, ὡς διερχό-
μενος μέρος τῆς ἐσπέρας του εἰς συναναστρο-
φάς ἢ ἐσπερίδας ζυθοποτικὰς κατὰ τὸ ἔθος τῶν
Βορούσων, ἠγείρετο πρῶτος πάντων λίαν πρῶτ,
τὴν πέμπτην ὥραν ἢ τὴν πέμπτην καὶ ἡμίσειαν
τὸ θέρος.

Πρὸς τὴν μεσημβρίαν ἔτρωγεν ὀλίγον καὶ τα-
χέως· παρέθετον αὐτῷ δύο φαγητὰ ἐκ κρέατος,
ὀλίγα χόρτα καὶ δύο εἶδη ἐπιδορπίων. Ὁ πρίγ-
κηψ μάλιστα ἐδοκίμαζε τὰ φαγητὰ καὶ ἔπινεν ὀλί-
γον οἶνον ἀναμειγμένον μετὰ πολλοῦ ὕδατος.
Εἶτα ἐθεώρει τοὺς ὀμοτραπέζους αὐτοῦ τρώγον-
τας, ἀρεσκόμενος εἰς τὸ νὰ ὀμιλῇ λίαν ζωηρῶς,
ἐρωτῶν καὶ γινώσκων ν' ἀκροᾶται πάντοτε μετὰ
μειδιάματος ἡδέος καὶ νοήμονος.

Τὰς ἡμέρας, καθ' ἃς ὁ πρίγκηψ εἶχε ξένους,
—καὶ πάντοτε σχεδὸν εἶχε—εἰς τὴν τράπεζάν
του, τὸ γεῦμα ἦτο μᾶλλον ποικίλον καὶ διαρκέ-
στερον. Ὁ πρίγκηψ διὰ τῆς μολυβδίδος του διώρ-
θου μειδιῶν τὰ ὀρθογραφικὰ λάθη τοῦ γαλλιστί
γεγραμμένου καταλόγου τῶν φαγητῶν.

Τὴν πρῶταν, τὸ μάθημα διήρκει μέχρι τοῦ
προγεύματος. Ἐνίοτε τὸ θέρος ἐλούετο ἐν τῷ
Ῥήνω, ἀναμειγμένον μετὰ τῶν ἄλλων κολυμ-
βητῶν εἰς τὰ δημόσια λουτρά. Μετὰ μεσημβρίαν
μετέβαιναν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον. Ἐπὶ δεκαοκτώ
μῆνας ἠκολούθησε τὰ μαθήματα τοῦ δικαίου,
τῆς ἱστορίας, τῆς χημείας, τῆς πολιτικῆς οἰ-
κονομίας, καὶ τοῦτο χωρὶς νὰ καμθῇ, χωρὶς νὰ
ᾤγριάσῃ, ἀναγινώσκων ταυτοχρόνως καὶ πολλὰ
βιβλία γαλλικὰ καὶ ἀγγλικὰ.

Ὁ νέος πρίγκηψ εἶνε πολὺγλωσσος, δύνатаί
δὲ νὰ ἐξακολουθήσῃ ἀγγλιστί ἢ γαλλιστί ὀμι-
λίαν ἀρξαμένην γερμανιστί.

Δὲν φαίνεται ὅτι ἡ ἀνατροπὴ αὕτη ἐκανονί-
σθη ἐκ τοῦ βάρους πρῶσσι τοῦ ἀνακτόρου
ἢ ὑπουργείου, ὑπὸ τινος Γερμανοῦ Λαβρέρου,
φρονούντος ὡς ὁ Γάλλος ὅτι εἰς τὴν παιδικὴν ἡ-
λικίαν δεόν νὰ διδάσκωνται ὅσον ἔνεστι περισ-
σότεραι γλῶσσαι;

Καὶ ὅμως ἐν μέσῳ τοῦ λίαν τεταμένου τού-
του βίου, ὁ νεαρὸς πρίγκηψ εἶχε καὶ τινὰς ὥρας
ψυχαγωγίας. Ἰππευε σχεδὸν καθ' ἑκάστην, συ-
χνάκις μόνος, φέρων στολὴν ἀξιωματικοῦ, ἀκο-
λουθούμενος ὑπ' ἐνὸς θεράποντος, ὅστις τὰς ἄ-
κρας τοῦ χιτῶνος ἔχων ἀνεστραμμένης παρὰ τὴν
πλευρᾶν, ἔβαινε ὀπισθεν τοῦ ἐπὶ μεγαλοσώμου
ἵππου.

Ἐτρεχον κατὰ μῆκος τοῦ Ῥήνου. Ὁ πρίγκηψ
ἐποίει συχνάκις μακροὺς δρόμους καλπάζων παρὰ
τὴν ὄχθην, οἰσνεὶ προσελκούμενος ὑπὸ τοῦ ὠ-
ραίου ἐκείνου ποταμοῦ, οὗ τὸ ὕδωρ εἶνε ὅτε μὲν
πρασινόχρουν, ὡς ἔγχυμα ἰων, ὅτε δὲ θολὸν ὡς
πυκνὸν τεῖον ἀναμειγμένον μετὰ γάλακτος.

Ἐπάρχει ἄσμα τῶν Γερμανῶν φοιτητῶν λέ-
γον :

« ὦ Πάτερ Ῥήνε! ὦ Πάτερ Ῥήνε! εἶθε νὰ ἦμην
παρὰ σοί! »

Ποσάκις ὁ πρίγκηψ θὰ εἶπεν τοῦτο βραδυτέρων,
ἐνθυμούμενος τοὺς καλοὺς χρόνους τοῦ Πανεπι-
στημίου!

Τίς οἶδεν, ἂν μὴ εἶπεν αὐτὸ ἤδη;

Συχνάκις ὁ πρίγκηψ, ἐν ὑψηλῷ ὄχηματι, συ-
ρομένῳ ὑπὸ δύο εὐμεγέθων πομερανίων ἵππων,
ἡνιοχῶν αὐτὸς, ἀπεμακρύνετο λίαν τῆς Βόννης,
διατρέχων κατὰ προτίμησιν τὰ Ἐπτὰ Ὄρη,
πρὸς τὸ μέρος τοῦ Χάϊστερβαχ, τοῦ περιφήμου
μοναστηρίου. Ἀρικόμενος ἐκεῖ ὁ πρίγκηψ κατήρ-
χετο τοῦ ὄχηματός, ἐπεσκέπτετο τὰ ἐρείπια,
ἀνέπνεε τὸν καθαρὸν ἀέρα τῶν ὄρεων, τὸν πλήρη
εὐωδίας, ἐλάμβανε λιτὸν πρόγευμα ἐν τῷ ξενοδο-
χείῳ, καὶ ἀνεχώρει. Πόσον τοῦτο θὰ ἤρεσκεν
αὐτῷ περισσότερο ἢ τὰ ἐπίσημα γεύματα μετὰ
τῆς μουσικῆς τῶν!

Τὸν χειμῶνα — καὶ αἱ ἡμέραι τοῦ χειμῶνος
εἶνε μακραι καὶ μελαγχολικαὶ παρὰ τὰς ὄχθας
τοῦ πεπηγότος Ῥήνου—ὁ πρίγκηψ ἀπῆρχετο συ-
χνάκις εἰς τὴν θήραν τοῦ ἀγροιοχοίρου, πέραν
ἔτι τοῦ Μεκεγγάιμς μεταξὺ Ῥήνου καὶ Ἀίφελ.
Ἐνδεδυμένος λίαν φιλαρέσκως, φέρων ἐνδυμα-
σίαν χρώματος καστανοῦ βαθέος, βραχείας ἀνα-
ξυρίδας, πῖλον, πλατεῖαν θηρευτικὴν μάχαιραν
περὶ τὴν ὄσφυν ὑπὸ δερματίνης ζώνης βαστα-
ζομένην, ἐφ' ἀμάξης μεταβαίνων ὅπως περιμείνη
τὸ εὐμέγεθες ζῶον ὀπισθεν δένδρου. Ἐπανήρχετο
ἐκ τῆς θήρας κεκοπιανῶς λίαν, τοῦτο ὅμως δὲν
ἐκώλυεν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ νὰ μεταβαίη τὸ ἐσπέ-
ρας εἰς τὸ θέατρον, καὶ τὴν ἐπομένην ὅπως χο-
ρεύσῃ παρὰ τῷ πρίγκηπι τοῦ Ῥάις ἢ παρὰ τινι
τῶν καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου.

Ἐνίοτε, ἅπαξ ἢ δις τοῦ ἔτους, ὁ βασιλικὸς
πρίγκηψ ἢ ἡ σύζυγος αὐτοῦ μετέβαινον εἰς Βόν-
νην, ὅπου ἔμενον μίαν ἢ καὶ ἡμίσειαν ἡμέραν,
ἵνα βλέπωσι τὸν πρίγκηπα Γουλιέλμον διὰ μίαν
μόνον στιγμὴν ἐν σπουδῇ, πληροφορούμενοι ἂν ἢ
καρδία αὐτοῦ καὶ οἱ μὺς ἐσκληρύνθησαν καλῶς.

Παιδαγωγὸς τοῦ πρίγκηπος Γουλιέλμου ἦτο
τότε ὁ ταγματάρχης Von Liebenau. Ἐξέπλήρου
τὰ καθήκοντά του ὡς ἡδύνατο κάλλιον, μετὰ
προσοχῆς καὶ ἐπαγρυπνήσεως ἀνψύχου διὰ τὸ
ἀκροσφαλές καὶ ἐπικίνδυνον ἔργον του. Δυσκό-
λως θὰ πιστεύσῃ τις πόσον αἱ μικραὶ ἐπαρχια-
καὶ πόλεις, καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Γερμανίᾳ ἔτι, ἔ-
χουσιν εὐαίσθητα τὰ νεῦρα καὶ εὐερέθιστον τὴν
ἐπιδερμίδα.

— Ὁ πρίγκηψ ἐπεσκέφθη τὸν συνάδελφόν
μου, καὶ οὐχὶ ἐμὲ, ἔλεγέ τις τῶν καθηγητῶν.

— Ὁ πρίγκηψ διεσκέδασεν εἰς τὴν οἰκίαν
τοῦ δαίνο, ἐνῶ παρ' ἐμοὶ ἔχασματό, ἢ ἔδακνε
τὸ χειρόκτιόν του, ἢ ἦτο ἀφηρημένος, ἔλεγεν
ἄλλος.

Ὁ πρίγκηψ δὲν ἔρχεται παρ' ἡμῖν, ἀπομα-
κρύνουσι αὐτὸν ἀπὸ τῆς συναναστροφῆς μας.

Συναναστρέφεται πολὺ, παραπολὺ, μετὰ τῶν
φοιτητῶν,— ἔλεγον οἱ ἀξιωματικοί.

— Ὁ πρίγκηψ ἐργάζεται πολὺ.

— Ὁχι, δὲν ἐργάζεται ἀρκετὰ.

Ἴδου τὸ θέμα τῶν ὀμιλιῶν, ἃς ἤκουέ τις ἐν
Βόννη ἐπὶ 18 μῆνας. Θέμα εὐνήθες, ἀπαύστως
ἐπαναλαμβανόμενον, διορθούμενον, ἀναπτυσσό-
μενον. Ὁ ταγματάρχης Von Liebenau διέμε-
νεν ἤρεμος καὶ συνετός. Ἄλλως τε, αἱ ἐκ τῶν
ἀνακτόρων διαταγαί, ἃς ἠκολούθει κατὰ γράμ-
μα, ὑπηγόρευον αὐτῷ τὴν διαγωγὴν του. Ὅτε
δὲ, ἀκολουθήσας τὸν πρίγκηπα, ἀνεχώρησε τῆς
Βόννης ἡδύνατό τις νὰ ἴδῃ ὅτι ἐν συνόλῳ ἐξε-
τέλεσεν ἀκριβῶς τὴν ἐντολήν του. Καὶ μετὰ
τοὺς γάμους δὲ τοῦ πρίγκηπος τῷ 1881 ὁ
ταγματάρχης Von Liebenau ἔμεινε παρ' αὐτῷ.

Οὐ μόνον δ' ἡ Βόννη, ἀλλὰ πάντες οἱ παρὰ
τὴν ὄχθην τοῦ Ῥήνου οἰκοῦντες εἰς μακρὰν
ἀπόστασιν εἶχον ἐστραμμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς
εἰς τὸν πρίγκηπα, ὡς εἰς ἀστὴρα πρώτου με-
γέθους.

Συνέθεσαν δὲ καὶ τινες σκηναὶ ἀληθῶς κω-
μικαὶ ἐν μέσῳ τοῦ σοβαροῦ ἐκείνου βίου. Διερχό-
μενος ποτὲ ὁ πρίγκηψ διὰ τινος χωρίου, ἔστη
ἐν τινι ζαχαροπλαστείῳ, ἔφαγε γλύκισμά τι,
ἐπλήρωσε καὶ ἀπῆλθε. Δὲν εἶχεν ἀπομακρυνθῆ
γίλια βήματα, καὶ οἱ γείτονες ἐδραμον παρὰ τῷ
ζαχαροπλάστῃ.

— Ἐ! δὲν εἰζεύσεις ποῖος ἦτον ἐκεῖνος ὁ
ὁποῖος ἦλθε εἰς τὸ μαγαζεῖόν σου καὶ ἔφαγε τὸ
γλύκισμα; . . . Ἦτο ὁ πρίγκηψ Γουλιέλμος.

— Ἄ! . . . ὁ πρίγκηψ Γουλιέλμος!

Ὁ ζαχαροπλάστης ἔμεινε σύννοος ἐπὶ δικτῶ
ἡμέρας. Τὴν ὀγδόην ὁ ταγματάρχης, ἀποσφρα-
γίσας τὴν ἀλληλογραφίαν του, εὗρεν ἀναφορὰν,
δι' ἧς ὁ ζαχαροπλάστης ἐζήτηε τὴν ἄδειαν νὰ
θέσῃ ἐπὶ τοῦ ζαχαροπλαστείου του ἔμβλημα,
δεικνύον ὅτι ἦτο προμηθευτὴς τῆς Α. Β. Υ. τοῦ
πρίγκηπος Γουλιέλμου τῆς Πρωσίας καὶ τῆς
Γερμανικῆς αὐλῆς.

Ὁ ταγματάρχης ἀπῆντησεν εἰς τὸν ζαχαρο-
πλάστην ὅτι θὰ ὑποβάλλῃ τὴν ἀναφορὰν του ὀ-
που δεῖ, καὶ ἡ ἱστορία αὕτη διεσκέδασε τὴν
Βόννην ἐπὶ δικτῶ ἡμέρας.

Αἱ ἑορταὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἦσαν συ-
χναὶ ἐν Βόννη. Διαμένοντος ἐκεῖ τοῦ πρίγκηπος,
ἑορτάσθη ἡ πεντηκονταετηρίς τῆς ἰδρύσεως τοῦ
Πανεπιστημίου. Ἐν τῇ περιστάσει δὲ ταύτῃ,
ἐξεφωνήθησαν πλῆθος λόγων, καὶ πλῆθος βα-
ρελλίων ζῆθου ἠνοίχθησαν καὶ κατηναλώθησαν,
πλῆθος ποτηρίων ἐρροφήθησαν, κενωθέντα θρη-
σκευτικῶς κατὰ τὸ εἶωθός· ὀμάδες ποικιλό-
στικτοι ὡς οἱ ἀκόλουθοι τῆς ἐποχῆς τῆς Ἀ-
ναγεννήσεως, διέτρεχον ἐφιπποὶ ὄλην τὴν ἡ-
μέραν, γυμνὸν κρατοῦσαι τὸ ξίφος, τὴν Βόννην
καὶ τὰ περίχωρα. Τὸ δὲ ἐσπέρας, ἐν τῇ Beetho-
venhalle, ἐν τῇ εἰρηνικῇ καὶ ὄλη μουσικῇ

οἰκίᾳ τοῦ Beethoven, ἐγένετο μεγάλη μου-
σικὴ συναυλία. Οὐρρά, ἐνισχυόμενα ὑπὸ δξυ-
φθόγγων χαλκίων σαλιγγῶν ἀντήχουν ὑπὸ
τὸ ξύλινον παράπηγμα πρὸς τιμὴν τοῦ Πανε-
πιστημίου.

Περὶ τὴν ἑνδεκάτην μ. μ. τῆς ἡμέρας ἐκεί-
νης ἡ μουσικὴ ἔπαιζεν ἔτι, τὰ χάλκινα ὄργανα
ἐξέπεμπον τοὺς τρίζοντας ἤχους τῶν, οἱ
καθηγηταὶ ἐξηκολούθουν λαλοῦντες μετὰ τῆς
αὐτῆς εὐγλωττίας, αἱ προπόσεις τῶν δαιτυ-
μόνων διεδέχοντο τὰς προποσεις, τὴν στιγ-
μὴν δ' ἐκείνην ἂν τις εἰσῆρχετο κρῦφα, θὰ ἔ-
βλεπε τῇ δε κἀκείσε ἐν τῇ αἰθούσῃ παρὰ τὰς
τραπέζας στάσεις καταβεβλημένας, ἐκτάκτους
ἀθυμίας, περιέργους ἠλιθιότητας, πόδας ἐκτει-
νομένους ὑπὸ τὴν τράπεζαν, βραχίονας κρεμα-
μένους, βλέμματα ἀπονεκρωμένα καὶ παγερά.

Πᾶσα ἑορτὴ γερμανικοῦ Πανεπιστημίου, ὅταν
δὲν εἶνε πράγματι φαιδρὰ, ὀμοιάζει πρὸς τὴν
Πανήγυριν τοῦ Ῥούβενς, ἀλλ' ἄνευ τῶν γυ-
ναικῶν.

Ὁ πρίγκηψ Γουλιέλμος εἶδε ταῦτα ἐκ τοῦ
πλησίον. Προῆδρευε τῆς μεγάλης ταύτης ἑορτῆς,
μόλις πίνων. Ἐν Γερμανίᾳ, μόνον οἱ πρίγκη-
πες ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ μὴ πίνωσιν ἐνῶ τὸ
λοιπὸν ἔθνος δηλητηριάζεται διὰ τῶν ἀλκαλι-
κῶν ποτῶν μεθοδικώτατα, καὶ ἐκόν-ἄκων πλη-
ροὶ τὴν καλίαν του ζύθου. Εἶνε ὁ συρμός.
Φοιτητῆς τις ἔλεγεν: «Αὐτὴ εἶναι ἡ μόνη μου
εὐχαρίστησις».

Ὁ πρίγκηψ Γουλιέλμος εἶδε ταῦτα πάντα,
καὶ εἶνε καλὸν τοῦτο· ἀνὴρ προωρισμένος νὰ
κυβερνήσῃ λαὸν τινα, δεόν πρὸ πάντων νὰ ἴδῃ
τὸν λαὸν τοῦτον ἐπὶ μακρὸν τρώγοντα καὶ πί-
νοντα. Ὁ Χάρρυ τῆς σαιξπηρείου κωμωδίας
δὲν ἦτο ὁ χειρότερος βασιλεὺς διότι ἔπινε μετὰ
τοῦ Βαρδάλφ, τοῦ Νὺμ καὶ τοῦ Πίστολ, καὶ
συνωμίλει ἐνίοτε μετὰ τῆς θεραπεινίδος Doll.
Ἐκ πάσης μεγάλης συναθροίσεως ἀνθρώπων
πινόντων καὶ ἄδόντων προκύπτει φιλοσοφία
τις ὀλίγον χυδαία, ἀλλὰ λίαν ὑγιῆς, λίαν
οὐσιώδης, ὅπως μέλλων ἡγεμῶν γνωρίσῃ αὐ-
τήν. Καὶ ὁ πρίγκηψ Γουλιέλμος θὰ τὴν γνω-
ρίσῃ.

Εἶδε μετὰ ταῦτα ἄλλα θεάματα, ἅτινα
συντέλεσαν ἴσως εἰς τὸ νὰ λησμονήσῃ τὸ πρῶ-
τον. Εἶδε τὴν Αἴγυπτον· τοῦτο ἦτο τὸ ὄνειρόν
του. Ἀπὸ τοῦ Ῥήνου ὠνειροπόλει τὸν Νεῖλον,
ἐλάλει ἀπαύστως περὶ Καίρου καὶ πυραμίδων.
Ὅτε ἐνυμφεθῆ, τὸ 1884, εἶδε τὴν Βυρῶπην
δραμοῦσαν εἰς Βερολίνον νὰ παρελάσῃ ἐνώ-
πιόν του ἐν ταῖς μεγάλας αἰθούσαις τῶν Ἀ-
νακτόρων, ἃς καὶ βασιλεὺς τοῦ δεκάτου τε-
τάρτου αἰῶνος δὲν θὰ εὗρισκεν ἀναξίας αὐτοῦ.

Ἀλλὰ βεβαίως ὁ πρίγκηψ ὀνειροπολεῖ συ-
χνάκις τὴν Βόννην, τὴν Κολωνίαν, τὰ ἑπτὰ ὄρη,
τοὺς ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνοντας τὸν Ῥῆ-

νον μεγάλους λευκούς και πρασίνους άτμούς, τὰ εἰς Κοβλεντίαν και Δαρμστάτην ταξείδια, τὴν θύραν τοῦ ἀγριοχοίρου.

Νῦν εἶνε πατὴρ, ἔχει υἱόν, ὅστις ἀν ζήσῃ θὰ ἀπέλθῃ ὅπως σπουδάζῃ και πῆρ ζῆθον μετὰ εἰκοσάδα ἐτών—ἦτοι πρὸς τὸ 1900. Εἰς Βόννην δὲ, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ὁ πατὴρ του, ὅστις τότε θὰ εἶνε ἀναμφισβόλως διάδοχος (Kronprinz), θέλει τὸν ἀποστειλεῖ.

[Μετάρρασις].

Π*.

ΤΑ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ

Κατὰ τινες χρόνους και εἰς τινες χώρας ἡ ἐργασία ἐθεωρήθη ὡς ποινή, αἰσχρὸς, δουλεία. Σήμερον τοῦναντίον ἐκλαμβάνομεν αὐτὴν ὡς πηγὴν ἀνεξαρτησίας διότι παρέχει τὴν εὐζωίαν· τιμῆς διότι ἠθικοποιεῖ και προφυλάσσει ἀπὸ ὀλεθρίων παρεκτροπῶν· εὐτυχίας, διότι ἐκτὸς τῆς ὑγείας προξενεῖ και τὴν ἐσωτερικὴν ἐκείνην θυμηδίαν, ἣν συνεπάγεται ἡ ἐκτέλεσις τοῦ καθήκοντος. Διὰ τῶν διαφόρων τούτων μέσων, ἅτινα πάντα συντρέχουσι πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν, ἡ ἐργασία εἶνε ἀπαραίτητον στοιχεῖον τῆς μακροβιότητος. Ἄλλ' ἐν τῇ πρακτικῇ δὲν ἔχει πάντοτε οὕτω τὸ πρᾶγμα. Πολλὰ ἐπαγγέλματα ἀπαιτοῦσιν ἀγῶνας ὑπὲρ τὸ δέον βιαιούς ἢ ὑπὲρ τὸ δέον κραιπτεταμένους. Ἄλλοι πάλιν ἐργάζονται ὑπὸ ὄρους οἷτινες καθιστῶσι θανατηφόρον τὴν ἐργασίαν.

Ἵπὸ φιλόφρονος ἔποψιν και ὑπὸ ἔποψιν καθαρῶς οἰκονομικῆν ἔτι, ἡ κοινωνία δέον νὰ μεριμνᾷ περὶ τῆς χρήσεως τοῦ ἀνθρωπίνου κεφαλαίου, ὅπερ ἀποτελεῖ τὴν ἰσχὺν αὐτῆς και τὸν πλοῦτον.

Διὰ στατιστικῶν πινάκων μακροβιότητος δυνάμεθα νὰ κατανοήσωμεν ὁποῖα εἶνε ἡ ἐπίδρασις τῶν ἐπαγγελμάτων ἐπὶ τῆς διαρκείας τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς. Ὁ ἐπόμενος πίναξ δεικνύει κατὰ ἐπαγγέλματα τοὺς ἐπὶ 100 ἀνθρώπων φθάσαντας μέχρι τοῦ 70 ἔτους, κατὰ τὸ πρῶτον ἡμισυ τοῦ αἰῶνος τούτου·

Ἐκκλησιαστικοὶ	42
Γεωργοὶ	40
*Ἐμποροὶ και βιομηχανοὶ	33
Στρατιωτικοὶ	32
Ἵπάλληλοι	32
Δικηγόροι	29
Καλλιτέχναι	28
Καθηγηταὶ	27
Ἴατροὶ	24

Ἴδου προσέτι ἡ μέση διάρκεια τῆς ζωῆς ἐν τῇ αὐτῇ περιόδῳ κατὰ τὰ διάφορα ἐπαγγέλματα :

Ἐκκλησιαστικοὶ . . . . . (ἔτη)	65,1
*Ἐμποροὶ	62,4
Ἵπάλληλοι	61,7
Γεωργοὶ	61,5
Στρατιωτικοὶ	59,6
Δικηγόροι	58,9
Καλλιτέχναι	57,3
Καθηγηταὶ	56,9
Ἴατροὶ	56,9

*Ἡ πλήρης σχεδὸν σύμπτωσης τῶν ἐξαγομμένων τῶν δύο πινάκων εἶνε λίαν ἀξιοσημείωτος, και παρέχει εἰς αὐτὰ μεγίστην πιθανότητα ἀκριβείας. Ἐν τούτοις τὰ πορίσματα ταῦτα ἕνεκα τῆς μεγάλης παλαιότητος αὐτῶν δὲν δυνάμεθα νὰ ἐφαρμόσωμεν ἐπὶ τοῦ παρόντος μετ' ἀκριβείας. Ἄλλως τε ἀφορῶσιν εἰς στενὸν κύκλον ἐπαγγελμάτων, και οὐδαμῶς μνημονεύουσιν ἐκείνων, ὧν ἡ μελέτη ἐνδιαφέρει τὰ μάλιστα ἕνεκα τῆς ὀλεθρίας αὐτῶν ἐπίδρασεως ἐπὶ τῆς μακροβιότητος.

Πίνακες μακροβιότητος κατὰ τὰ διάφορα ἐπαγγέλματα εἶσιν ὠφέλιμοι ὑπὸ διπλῆν ἔποψιν, τὴ μὲν ὅπως διηγήσων εἰς τὴν ἐλλογὴν τῶν εὐνοϊκῶν τῇ μακροβιότητι ἐπαγγελμάτων, τὸ δὲ ὅπως παρέχουσι βᾶσιν ἀνταμοιβῆς τῆς ἐργασίας κατ' ἀναλογίαν πρὸς τοὺς συμφορεῖς κινδύνους ἐλάστου ἐπαγγέλματος. Δὲν θὰ ἦτο, πρᾶγματι, δίκαιον, οἱ ἐξασκούντες ἐπαγγέλματα εἰδικῶς και ἀναποδράστως θανατηφόρα νὰ λαμβάνουσιν ἀντιμισθίαν σχετικὴν πρὸς τὴν βραχυότητα τῆς πιθανῆς διαρκείας τῆς ζωῆς των, ἀφ' οὗ θὰ ἀναγκασθῶσι προῶτως νὰ ἐγκαταλίπωσι χήραν και ὄρφανᾶ; Τὸ ζήτημα τοῦτο, ὡς πάντα τὰ σχετικὰ πρὸς τὰς ἀντιμισθίας, ἐξαρτᾶται ἐκ τῶσων στοιχείων, ὅστε ἔσται μακρὸν και δυσχερὲς νὰ ἐπινεχθῇ εὐάρεστος και δικαία αὐτοῦ λύσις. Εἰς ἡμᾶς ἀνήκει ἀπλῶς ἡ ἀναγραφὴ αὐτοῦ. Ἄς ἐνασχοληθῶμεν μόνον περὶ τῶν ἐπικινδύνων ἐπαγγελμάτων ὅπως οἱ πατέρες ἀπομακρύνουσιν, εἰ δυνατόν, ἀπ' αὐτῶν τὰ τέκνα των ὅπως οἱ ἐργάται, οἱ ἐργοστασιαρχαὶ, ἡ ἐξουσία, πάντες, πληροπορηθέντες τὸν κίνδυνον, λάθωσι τὰς ἀναγκαίους προφυλάξεις πρὸς περιστολὴν αὐτοῦ κατὰ τὸ μέτρον τῶν γνωστῶν νῦν μέσων, μέχρις οὗ εὐρεθῶσιν ἄλλα πρὸς παντελῆ ἐξαφάνισιν αὐτοῦ.

*Ἡ στατιστικὴ πρέπει ἀναγκάτως νὰ χρησιμεύσῃ ὡς βᾶσις πρὸς πᾶσαν παρομοίαν ἐργασίαν. Πίναξ πρὸ τετρακόντα ἐτών συνταχθεὶς δεικνύει ὅτι ἐπὶ 1000 θανάτων ἡ φθίσις παρῆχε τότε τὰς ἐξῆς ἀναλογίας :

Ἐπαγγέλματα ἐντὸς μεταλλικῶν και φυσικῶν ἀναθυμιάσεων	176
» ἐντὸς διαφόρων κόνεων	145
» ἀπαιτοῦντα καθιστικὸν βίον	140

Ἐπαγγέλματα ἀπαιτοῦντα ἐντελῆ διαμονὴν ἐν τοῖς ἐργοστασίοις	138
» ἐν οἷς ἀναπνέει ὁ ἐργαζόμενος ἀέρα θερμὸν και ξηρὸν	127
» ἀπαιτοῦντα κλίσιν τοῦ σώματος	122
» ἀπαιτοῦντα βιαίαν κίνησιν τῶν βραχιόνων	116
» ἀπαιτοῦντα ἐξάσκησιν τῶν μυῶνων και ἐνεργὸν βίον	80
» διὰ φωνῆς ἐξασκούμενα	75
» ἀπαιτοῦν διαμονὴν ἐν ὑπαίθρῳ	73
» ἐν οἷς ἀναπνέει ὁ ἐργαζόμενος ζαῖκὰς ἀναθυμιάσεις	60
» ἐν οἷς ἀναπνέει ὑδάτμους	53

Οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι προκαλοῦσι τὴν προσοχὴν ἡμῶν ἐπὶ τοῦ ἐξῆς συμβαίνοντος, ὅπερ ἐλάχιστον παρετηρήθη τέως : ὅτι τὰ ἀπαιτοῦντα καθιστικὸν βίον ἐπαγγέλματα, ἅτινα φαίνονται, ἐκ τῆς φύσεως αὐτῶν και τοῦ χώρου ἐν ᾧ ἐκτελοῦνται, ὡς ἀπηλλαγμένα παντὸς κινδύνου, εἰσὶ σχεδὸν ὡς ὅσον θανατηφόρα, ὡς αἷτια φθίσεως, ὅσον ἐκεῖν ἃ ἐν οἷς οἱ ἐργάται ἀναπνεύουσι συνεχῶς κόνιν.

Ἐν τῷ στρατιωτικῷ ἐπαγγέλματι ὁ μεγαλειότερος κίνδυνος ἐν καιρῷ ἐκστρατείας, προέρχεται ἐκ τῆς ἡλικίας τῶν νεοσυλλέκτων. Ἡ σωματικὴ αὐξῆσις τοῦ νεανίου δὲν ἐπερατώθη κατὰ τὸ εἰκοστὸν αὐτοῦ ἔτος, ἀλλ' ἐξικολουεῖ μέχρι τοῦ 24 ἢ 25· ἡ ἰδιοσυγκρασία αὐτοῦ δὲν διεμορφώθη τελείως, εἶνε ἀνεπίδεκτος μεγάλων μόχθων και ἀντέχει ὀλίγον εἰς τὰς συνήθεις αἰτίας τῆς ἀσθενείας. Ἄλλοτε ἐν Γαλλίᾳ ἀπερίπτοντο ὡς ἀνίκανοι πρὸς ὑπηρεσίαν οἱ νεανῖαι, δύο ἢ τρία ἔτη βραδύτερον, ἐκπληροῦντες τὰς ἀπαιτούμενας ὑποχρεώσεις, και ἐγίνοντο δεκτοὶ ἄλλοι, ὧν τὸ σῶμα παρῆχε πάντα τὰ τεκμήρια τελείας ἱκανότητος πρὸς τὸ στρατιωτικὸν ἐπάγγελμα. Σήμερον, κατὰ τὸ παράδειγμα τῆς Ἰταλίας, τῆς Αὐστρίας, τοῦ Βελγίου, τῆς Ρωσίας στρατολογοῦνται οἱ νέοι ἀπὸ τοῦ 20 μέχρι τοῦ 23 ἔτους. Ἀναβάλλεται ἡ κατὰ τάξιν τῶν μὴ ἐπαρκῶς κατὰ τὸ σῶμα ἀνεπτυγμένων, και καθ' ὀλοκληρίαν ἐξαίρουνται μόνον οἱ ἀληθῶς ἀνίκανοι πρὸς ὑπηρεσίαν.

Ἐν καιρῷ εἰρήνης οἱ θάνατοι ἐν τῷ στρατῷ εἶνε πλείονες παρὰ ἐν τῷ πληθυσμῷ τῶν δημόσιων πολιτῶν. Τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο προέρχεται κατὰ μέγα μέρος ἐκ τῆς συνεπισωρεύσεως τῶν στρατιωτῶν ἐν τοῖς στρατώσι, ὅπου ἐλλείπει ὁ ἀήρ, ὅπου τὰ σπέρματα τῶν ἀσθενειῶν ὑπερπλεονάζουσι. Ὁ τυφοειδὴς πυρετὸς προσβάλλει διπλάσι θυμάτα ἐν τῷ στρατῷ ἢ ἐν τῇ πόλει, ἢ δ' ἐλλογία ἐξαπλάσια. Ἡ φθίσις κάμνει πρὸ πάντων θραῦσιν ἐν τῷ πεζικῷ, φείδεται δὲ μάλλον τῶν εἰς καλλίτερον ὑγιεινῆς σύστημα ὑποβεβλημένων σωμάτων.

Ἐν ἐκστρατείᾳ τοὺς στρατοὺς δὲν ἐξολοθρεύει

τὸ πῦρ τῶν πολεμίων· ἀλλ' αἱ ἐκ τῆς ὑγρασίας ἀσθενεῖαι, τὸ ψύχος, ἡ θερμότης, οἱ μόχθοι, ἡ συνεπισώρευσις, παράγουσι τὴν θνησιμότητα. Αἱ ἀσθενεῖαι και αἱ ἐπιδημιαὶ θανατοῦσι τὸ τέταρτον τῶν στρατιωτῶν, ἐνῶ μόλις εἰς ἐπὶ ἐξ ἠθῆσκουσιν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης, ἢ ἕνεκα τῶν τραυμάτων των.

Ποῖον θεραπείαν τὸ μέλλον ἐπιφυλάττει εἰς τὴν κατάστασιν ταύτην τῶν πραγμάτων; Προ-παρασκευῆν τινα τῆς νεότητος, συνωδὰ τῇ ὑγιεινῇ, κατὰ τὴν περιόδον τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας, ὑγιεινὴν τινα ἀσπαστήριον τηρουμένην τοῦ στρατοῦ ἐν καιρῷ εἰρήνης και ἐν καιρῷ πολέμου; Ἄλλος ἄς ἀναλάβῃ νὰ δεῖξῃ εἰς τοὺς λαοὺς και τὰς κυβερνήσεις τί στοιχίζει εἰς τὴν ὑλικὴν και ἠθικὴν εὐδαιμονίαν τῶν ἔθνων ὁ πόλεμος και ἡ ἐνοπλος εἰρήνη.

Ἐν Γαλλίᾳ ὁ στρατὸς ἀριθμεῖ ἐν καιρῷ εἰρήνης 13 θανάτους ἐπὶ 1000 ἀνδρῶν, συμπεριλαμβανομένων και τῶν καταληφθέντων ὑπὸ ἀνιάτων νοσημάτων, ἐνῶ ὁ μέσος ὄρος τοῦ θανάτου τῶν δημόσιων πολιτῶν εἶνε 9 ἐπὶ 1000· ἐν τῷ ναυτικῷ ὁ μέσος ὄρος τῆς θνησιμότητος εἶνε περίπου 12 ἐπὶ 1000. Ἡ ὑγρασία, ἡ συνεπισώρευσις, ὁ κόπος, ἡ διαμονὴ εἰς νοσώδεις χώρας, προξενουσι παρὰ τοῖς νούτοις ἀσθενείας, αἷτινες θὰ ἦτο δυνατόν νὰ προληφθῶσι, ἀν ἐτραπείτο ἀσπαστῆρὰ καθαρότης, τελείος ἀερισμῶς, ἀν εἰδίδετο τροφὴ ἀνάλογος πρὸς τὸ κλίμα και τὰς περιστάσεις, ἀν ἀπεμακρύνετο πᾶσα ἀφορμὴ μεταδόσεως νοσημάτων.

Πλείστοι ἐργάται ἐργάζονται ἐν θερμοκρασίαις ποικιλομέναις ἀπὸ 40 μέχρι 80 βαθμῶν ἐκατονταβάθμου· τοιοῦτοι εἶνε οἱ σιδηρουργοὶ, οἱ μεταλλοχῶται, οἱ ἀρτοποιοὶ, οἱ ὑαλοποιοὶ, οἱ μηχανικοὶ, οἱ θερμοσταταὶ, και ὁ παλμὸς αὐτῶν ἐπιταχύνεται ὡς και ἡ ἀναπνοὴ των, τὸ δέρμα των ἐκκρίνει ἄρθρον ἰδρώτα, εἰσὶ γενικῶς ἰσχυροὶ και ἀναμικτοί. Τινὲς, ὡς οἱ σιδηρουργοὶ, και οἱ στομωταὶ ὄπλων, δὲν δύνανται νὰ ἐργασθῶσι πλέον τῶν δύο ἢ τριῶν ὥρων καθ' ἐκάστην· πάντων ἡ ὄρασις ὑφίσταται πάθησιν. Ἡ χρῆσις προσωπίδων μὲ φαιὰ δίοπτρα, ὁ ἀερισμὸς και ἡ χρῆσις ἐνδυμάτων καταλλήλων, δύνανται νὰ μειώσουν κατὰ πολὺ τὸν μόχθον και τοὺς κινδύνους τῶν ἐπαγγελμάτων τούτων.

Ἐν πᾶσι τοῖς χειρωνακτικοῖς ἐπαγγέλμασι, ἐν οἷς ὁ ἐργάτης ἀναπνέει ἀέρα μεστὸν κόνεως, ἢ φθίσις μόνη προσβάλλει τόσους ὅσους πᾶσαι αἱ ἄλλαι ἀσθενεῖαι ἕνεκα τῆς ὑπερβολικῆς ἐργασίας, τῆς ἐλλείψεως ἀνέσεως, ἢ τῶν κακῶν ἐξέων. Εἶνε δυνατόν—και κατ' ἀκολουσίαν εἶνε ἐπιῆγον και ἀπαραίτητον—νὰ ἐξαφανισθῇ ὁ κίνδυνος οὗτος, ἀντικαθισταμένης τῆς διὰ χειρὸς ἐργασίας διὰ τῆς μηχανικῆς, ἢ τιθεμένου ἐνώπιον ἐκάστου ἐργάτου ἐνὸς ἀεριστήρος, ἐν ᾧ νὰ συνάγεται πᾶσα ἡ κόνις καθόσον παράγεται.

Οἱ μεταλλωρύχοι στερούμενοι ἀέρος καὶ φωτὸς, ἐργαζόμενοι ἐν ἀτμοσφαίρᾳ ὑγρᾷ, εἰσὶν ἀναιμικοί, καὶ διὰ τοῦτο ἀκριβῶς ὀλίγην ἀντίστασιν παρέχουσι κατὰ τῶν ἀσθενειῶν. Ἐπὶ πάντι, εὐρίσκονται ἐκτεθειμένοι εἰς τὰς καταπτώσεις, τὰς καταχύσεις, τὰς πλημμύρας, τὰς ἀναφλέξεις. Πολλὰ ἐπενοήθησαν πρὸς περιστολὴν τῶν κινδύνων τοῦ ἐπαγγέλματος τῶν. Τὰ μεταλλεῖα κατὰ μέρος ἀερίζονται, ἢ χρῆσις τῶν μεταλλικῶν λυχνίων ἐμποδίζει τὴν ἀναφλέξιν τῶν ἐκρηκτικῶν ἀερίων, συσκευὴ τις μετὰ συμπασιεπιμένου ἀέρος ἐπιτρέπει ἀκίνδυνον ἐργασίαν ἐφ' ὀλοκλήρους ὥρας ἐν ἀτμοσφαίρᾳ μεμιολυμένῃ. Οἱ ὑποχθόνιοι ἐργάται δικαιοῦνται ἢ ἀπαιτῶσι καὶ καταπειγόντως μάλιστα καὶ ἄλλα μέτρα, ἐξ ὧν ἀναφέρομεν, τὸν πλήρη ἀερισμὸν τῶν φρεάτων καὶ τῶν στοῶν, τὴν κατασκευὴν καταφυγίων ἐφωδισμένων διὰ προμηθειῶν, πυρείων, λαμπτήρων, ὅπου νὰ δύνανται οἱ ἐργάται ἐν περιπτώσει δυστυχημάτων νὰ καταφεύγωσιν ἀναμένοντες βοήθειαν, καὶ τέλος τὸν ἠλεκτρικὸν φωτισμὸν τῶν μεταλλείων.

Δὲν δυνάμεθα νὰ μὴ συγκαταλέξωμεν μετὰ τῶν ἐπικινδύνων ἐνασχολήσεων τὰ διὰ τῆς διανοίας διενεργούμενα ἐπαγγέλματα, ἅτινα παρέχουσι ὑπὲρ τὸ δέον ἐλεύθερον στάδιον εἰς τὴν φαντασίαν, παράγουσιν ἀσθενικὴν τινα ὑπερχειρήσιαν τοῦ νευρικοῦ συστήματος, καὶ ἐμποδίζουσι τὴν ἰσορροπίαν τῶν λειτουργιῶν τοῦ σώματος μετὰ τῶν τῆς διανοίας. Ὁ Πλάτων σοφῶς συνεβούλευε νὰ μὴ γυμνάζωμεν τὸ σῶμα ἄνευ τῆς ψυχῆς, οὔτε τὴν ψυχὴν ἄνευ τοῦ σώματος, ἀλλὰ νὰ διηγώμεν ἀμφοτέρω ὡς ξυνορίδα ἵππων συνεζευγμένων. Ἀλλὰ οἱ ἐνασχολούμενοι εἰς διανοητικὰς ἐργασίας δὲν κατορθοῦσι τὴν ἰσορροπίαν ταύτην καὶ περὶ τούτων ἔλεγεν ὁ Ὀφραν: Πολλῶν περισσώτεροι ἄνθρωποι ἀποθνήσκουσιν ἀπὸ τὸ πνεῦμα παρὰ ἀπὸ τὸ σῶμα.

Οἰοῦντο οὖν καὶ ὧσιν οἱ κίνδυνοι οὐδὲ συνεπάγονται πλεῖστα ἐπαγγέλματα, ὑπάρχει τρόπος τις τοῦ ζῆν, οὗτινος αἱ συνέπειαι εἰσὶν ἔτι ὀλεθριώτεραι, τουτέστι τὸ μηδὲν πράττειν. Ἡ ἀργία παράγει τὴν πλῆξιν, τὴν ἀπογοήτευσιν, τὴν δυστροπίαν, δίδει ἀφορμὴν εἰς τρελλὰς φαντασιοπληξίας, ὧσθι εἰς ἀξιομειψτοὺς ἢ ἐγκληματικὰς πράξεις, σκωριάζει τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα, παραδίδει αὐτὸ ἀνυπεράσπιστον εἰς τοὺς πειρασμοὺς, τὰς ὁρμὰς, τὰς ἐπιρροίας τῶν ἠθικῶν καὶ φυσικῶν ἀσθενειῶν, ἐξίσου θανατηφόρος.

Εὐτυχεῖς οἱ γεωργοί! Ἐξ ὅλων τῶν ἐπαγγελμάτων ἢ καλλιεργία τῆς γῆς εἶνε τὸ μᾶλλον συνᾶδον πρὸς τὸν ἀνθρώπινον προωρισμὸν, πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν πάντων τῶν πλεονεκτημάτων καὶ πάσης τῆς ἰσχύος τοῦ ἀνθρώπου· εἰς τοὺς ἐνασχοῦντας αὐτὴν δίδει τὴν ἀνεξαρτησίαν, τὴν ὑγειάν, τὴν μακροβιότητα, καὶ τὸν ἀνώτερον βαθμὸν τῆς εὐτυχίας ὅν δύνανται τις νὰ ἐλπίσῃ ἐν

τῷ κόσμῳ τούτῳ. Ὁ ἐν τῷ καθαρῷ ἀέρι βίος, ἡ λιτότης, ἡ τακτικὴ ἀσκήσις, ἡ ἀπλότης τῶν ἠθῶν, ἡ ἀδιέλπιτος θέα τῶν σακηνῶν τῆς φύσεως, ἀποτελοῦσι τὰ στοιχεῖα τοῦ εὐτυχοῦς καὶ μακροῦ αὐτῶν βίου.

[Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ].

K.

ΤΟ ΑΡΑΒΑΝΙΟΝ

Ἐν τῇ ἄλλοτε κλεινῇ τῆς Ἑλλάσσης Ἀσίας γερσονήσῳ κεῖται ἡ πρώτη τῶν Τούρκων καθέδρα, τὸ Ἰόνιον, σήμερον πρωτεύουσα μιᾶς τῶν πλουσιωτέρων καὶ ὠραιωτέρων ἐπαρχιῶν τοῦ τουρκικοῦ Κράτους. Τὸ Ἰόνιον καὶ ὅλη ἡ ἐπαρχία αὐτοῦ οὐδαμῶς ἔλαττον τῶν λοιπῶν ἐλληνικῶν μερῶν ὑπὸ τῶν ἐπιδραμόντων ἐθνῶν ἐβλάστη, καὶ μάλιστα ὑπῆρξεν ἐκ τῶν πρώτων προχωμάτων, καθ' ὧν ἡ ὁρμὴ τοῦ κατακτητοῦ προσπεσοῦσα μετέβαλε πᾶσαν τὴν εὐφροσύνην καὶ ὠραίαν ταύτην χώραν εἰς ἀπέραντον σωρείαν ἐρείπιων καὶ καταστροφῆς.

Οἱ κάτοικοι τῶν χωρῶν ἐκείνων, εἰ καὶ γενναίως τὸν περὶ ὑπάρξεως ἀγωνισθέντες ἀγῶνα, ἠναγκάσθησαν ἐπὶ τέλος μετὰ ματαίους ἀγῶνας καὶ ἀνοφελεῖς ἀντιστάσεις νὰ ἀποβάλλωσι, πλὴν τῆς θρησκείας, πᾶν ὅ,τι τιμαλφές ἢ προιχομένη γενεὰ κατέλειπεν αὐτοῖς, ἐθνισμὸν, γλῶσσαν, ἥθη, παραδόσεις καὶ τὰ τοιαῦτα. Οὕτω δ' ἐξωμοιωθήσαν βαθμηδὸν ἐν πολλοῖς πρὸς τοὺς ἀρχοντας αὐτῶν, μηδεμίαν ἔκτοτε, πλὴν τῆς ζωϊκῆς, ἐπιδιώκοντες ἀνθρωπίνην ἀπόλαυσιν. . .

Τεσσαρῶν ὄλων ἡμερῶν ἀπόστασις μεσολαβεῖ μετὰ τῶν χωρῶν Ἀραβανίου καὶ τῆς μητροπόλεως τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ Ἰονίου, ὅπερ κεῖται δυτικῶς καὶ μεσογειότερον ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς ἀρχαίας Τυαντίτιδος, ἧς πρωτεύουσα ἦσαν τὰ Τύανα, (*Κλισιὲ-Χισάρ* ἢ κοινότερον *Κισάσαρ(ι)*) πατρὶς τοῦ Ἀπολλωνίου, ἐν τῇ μερίζον αὐτῆς Καππαδοκίᾳ περιλαμβανουμένης.

Ἡ τουρκικὴ ἐπιδρομὴ ἀρδην κατέρριψε τὸ μετὰ τοσοῦτων μόχθων καὶ τοσοῦτων αἰῶνων πάροδον ἀνεγερθὲν οἰκοδόμημα τῆς ἐλληνικῆς φιλοπονίας. Ἰδίως δ' ἐπετέθη ἀμείλικτος ὁ ἐκ τῆς Ἀσίας δράκων κατὰ τῆς χριστιανικῆς παροικίας, κατορθώσας διὰ μυρίων καὶ ἀνεκδιηγήτων βασάνων νὰ ἐπενέγκῃ εἰς τοὺς δυστυχεῖς ἀπογόνους τῶν Ἰόνων καὶ Δωριέων καὶ Αἰολέων τὴν λήθη τῆς πατρῴας καταγωγῆς καὶ τὸν παντελῆ σχεδὸν ὄλεθρον τῆς μητρικῆς γλώσσης! . . . Διὰ τοῦτο, ἐφ' ὃ περιηγητῆς διασχίζει ὀλοκλήρον χωρὸν ἐλληνικὸν, εὐλεᾶ καὶ ἐστὶν γραμμάτων ὑπάρξασάν ποτε, σχεδὸν οὐδαμοῦ εὐρίσκει φύλακα τῆς ἰσοῦς παρακαταθήκης καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τῆς εὐφροσύνης καὶ ὠραίας Μ. Ἀσίας, πλὴν τινῶν μόνον μερῶν, ἐν αἷς διετη-

ρήθησαν ἴχνη τινὰ τῆς ἐλληνικῆς ὑπάρξεως, ἀλλὰ τοσοῦτον κατεστραμμένα καὶ ἀγνώριστα, ὥστε μόλις δευδερκῆς ἐρευνα ἀναγνωρίζει αὐτὰ. Καὶ ὑπάρχουσι μὲν καὶ τινες ὁάσεις ἐν τῇ ἀγανεί ταύτῃ Σαχάρα τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἀλλὰ καὶ αὐταὶ βαθμηδὸν ἀφανίζονται σὺν τῷ χρόνῳ.

Ἐκ τῶν ὀλίγων χωρῶν, αἵτινες διετήρησαν, ἔστω καὶ ἠκρωτριάσμεν, τὴν πατροπαράδοτον κληρονομίαν, εἶνε καὶ τὸ Ἀραβανιον, μικρὸν χωρίον ὑπὸ 180—200 μόλις χριστιανικῶν οἰκογενειῶν κατοικούμενον καὶ παρεσθαρμένην ἐλληνικὴν διάλεκτον λαλοῦν, πολλὰ τὰ τιμαλφῆ κειμήλια διασώζουσαν, καὶ ζῶν μνημεῖον τῆς ἐλληνικῆς τοῦ χωρίου καταγωγῆς ἀποτελοῦν. Αἱ δὲ παραδόσεις καὶ προλήψεις τοῦ χωρίου εἶνε πολλαὶ καὶ εἰς εἰδωλολατρίας χρόνους ἀνερχόμεναι, ὡς τοῦτο διὰ μακρῶν ἄλλοτε καὶ ἀλλαχοῦ θέλομεν πραγματευθῆ.

Τὸ Ἀραβανιον ἔχει καλλονὰς φυσικὰς ὀλίγας, ἔσπερεῖτο δὲ μέχρι τοῦδε καὶ βέροντος ποτίμου ὕδατος πρὸ δύο δὲ μόλις ἑβδομάδων ἡ ρεκτικότης τῶν Ἀραβανίων διὰ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει πρὸ δεκαετίας συστάσης Ἀδελφότητος αὐτῶν πρὸς συντήρησιν καὶ σύστασιν ἐλληνικῶν σχολείων ἐν Ἀραβανίῳ κατώρθωσε δι' ἀδροτάτης δαπάνης νὰ διοχετεύσῃ ἀφθονον ὕδωρ, ἀπ' οὗ κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1882 συστάσασα καὶ παρεσθαρμένην ἔπεμψεν αὐτόσε πεπαιδευμένην διδάσκαλον καλῶς μισθοδοτούμενην ἐκ τῶν εἰσοδημάτων τῶν ἀκινήτων αὐτοῦ κτημάτων, ἅτινα κατώρθωσε νὰ ἀγοράσῃ ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Ἐν Ἀραβανίῳ ἐκάστη οἰκογένεια ἔχει καὶ μικρὸν ναῦδριον ἐντὸς τῆς οἰκίας, ἐνθα ἀνάκεινται αἱ εἰκόνας καὶ τὰ ἐκκλησιαστικὰ αὐτῆς βιβλία, ἥτοι ἰσρά τις *Σύντομος* καὶ πεπαλαιωμένον Ὁραλόγιον τῆς Βενετίας. Προσέτι δ' ὑπάρχει καὶ τόδε τὸ ἔθος αὐτόθι. Πλὴν τῶν ἑορτῶν, ἃς ἕκαστον μέλος μιᾶς οἰκογενείας ἄγει ἐπὶ τῇ ἑορτῇ αὐτοῦ, ἑορτάζει κοινῶς ἅπαξ τοῦ ἔτους καὶ ἡ οἰκογένεια σύμπασα ὡς ἐφέστιόν τινα ἑορτήν, κατὰ παραδόσιν οἰκογενειακὴν. Τὸ μικρὸν τοῦτο χωρίον περιέχει, πλὴν τῆς μεγάλης καὶ κομψῆς κεντρικῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Στεφάνου, ὑπὲρ τὰ εἰκοσιν ἕτερα ναῦδρια, διεσπαρμένα καθ' ὅλην τὸ Ἀραβανιον καὶ τιμώμενα ἐπ' ὄνοματι διαφόρων ἁγίων, ἐν αἷς κατὰ τὴν μνήμην αὐτῶν ἱερούργει εἰς τῶν τριῶν ἐρημεριῶν. Πᾶσαι δὲ σχεδὸν αἱ ἀρχαιότεραι οἰκίαι τοῦ Ἀραβανίου ἐχουσι ὑπόγεια ἐλικοειδῶς λελαξευμένα, ἐν αἷς κατέφευγον οἱ πατέρες ἡμῶν καταδιωκόμενοι, καὶ ἐνθα κρυπτόμενοι ὀλοκλήρους ἡμέρας κατώρθωσαν νὰ διασώσωσι τὴν ἐλληνικὴν γλῶσσαν, εἰ καὶ καταστρεβλωθεῖσαν ἀπηνῶς, καὶ λείψανον τιμαλφῆς τοῦ ἀμιγροῦς αὐτῶν ἐθνισμοῦ νὰ παραδώσωσιν ἡμῖν ἐν ἡ εὐρίσκωμεν αὐτῶν νῦν καταστάσει. Πλὴν τῶν ἐν ταῖς θρησκευτικαῖς

ἱεροτελεστίαις κοινῶν λέξεων πᾶσαι αἱ λοιπαὶ ὑπέστησαν τὴν στρέβλην τοῦ χρόνου καὶ τὴν τυραννίαν. Γράφοντες τὴν βραχείαν ταύτην σημείωσιν περὶ Ἀραβανίου δὲν προτιθέμεθα νὰ ἀνελιθώμεν πλήρη τὴν ἱστορίαν τοῦ ἐλληνισμοῦ κατὰ τὴν Μ. Ἀσίαν καὶ τὸς ποικίλας ἐν αὐτῇ περιπετείας τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης· ἀπλῶς πρόκειται νὰ γνωρίσωμεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας ὅτι ἐν Μ. Ἀσίᾳ μεθ' ὅλας τὰς περιπετείας ὑπολαβάνει ζωηρὸν καὶ θερμὸν τὸ ἐθνικὸν αἶσθημα καὶ ὑπὸ τὸν τρίβωνα τοῦ δούλου κρύπτεται γενναία καὶ ἐλευθέρου ἀνδρὸς καρδία· οὐδόλως δὲ παράδοξον ὅτι χωραὶ ἀπ' αἰῶνων ἀναπαιρέτω δικαίωματι τῷ ἐλληνισμῷ ἀνήκουσαι, ἔνεκεν δεινοτάτων ἐθνικῶν ἀτυχιῶν εἰς τοσαύτην ἀγνοίαν τῆς ἐθνικῆς ἱστορίας περιῆλθον, ὥστε ἀγνοοῦσι καθ' ὀλοκλήρην τὴν ἱστορίαν αὐτῶν, διὰ μόνης τῆς θρησκείας, ὡς φρονοῦσι, συνδεόμενοι πρὸς τοὺς ἰδίους ἀδελφοὺς Ἑλληνας, τοὺς πέραν τῆς Ἑλλάσσης Ἀσίας οἰκοῦντας Οἱ Ἕλληνες τῆς Μ. Ἀσίας, ἂν δὲν διετήρησαν τὴν συνειδήσιν τοῦ ἰδίου ἐθνισμοῦ, οὐδόλως αὐτοὶ τούτου εἰσὶν ἐνοχοί, ἀλλ' ἡ φύσις τῆς χώρας, ἥτις μακρὰ ἠπειρωτικὴ οὖσα, ὑπ' οὐδεμιᾶς θαλάσσης διασχιζομένη καὶ δι' οὐδεμιᾶς συγκοινωνίας ἐπικοινωνοῦσα τοῖς πεπολιτισμένοις λαοῖς, βαθμηδὸν καὶ ἀνεπαίσθητος ἀπεδαρβαρώθη ἀποβαλοῦσα πᾶσαν ἐθνικὴν χροίαν.

Ἀναγκαιῶς λοιπὸν ἐπέκειτο ὁ χωρισμὸς τῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἀπὸ τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ Ἑλλήνων, καὶ τοῦτο καὶ ἐγένετο. Ἀλλ' ἄρα γε ὁ Ἕλληνας τοῦ Ταύρου καὶ τοῦ Ἀργαίου εἰς τοσοῦτον βαθμὸν ἐπελάθετο τῆς ἰδίας ἐθνικῆς καταγωγῆς, ὥστε ὀλοτελῶς συγχρωτισθεὶς τοῖς κυριάρχοις αὐτοῦ, ἀπέβαλε πᾶν ἐθνικὸν γνῶρισμα; Ὅχι βεβαίως. Καὶ ἀγνοεῖ μὲν ἴσως καθ' ὀλοκλήρην τί ἐστὶν Ἕλληνας, ὅποιόν τι ὑπῆρξε τὸ παρελθὸν αὐτοῦ, ὅποιόν τι ἐλπίζει νὰ ἀποθῇ αὐτῷ τὸ μέλλον, ὅποιος φυσικὸς δεσμὸς ἀδιάρρηκτος συνδέει αὐτὸν μετ' αὐτοῦ, ἀλλ' ἀναμφισβήτως διατηρεῖ, ἂν καὶ συγκεχυμένην, ζωηρὰν ἀνάμνησιν τοῦ μεγαλείου, εἰς ὃ τὸ ἔθνος αὐτοῦ ἀνήκει. Οὐδέποτε ὁ Μικρασιάτης Ἕλληνας ἐνόμισεν ὅτι τοῦ συνοποδούλου αὐτοῦ Ἀρμενίου διαφέρει μόνον κατὰ τὸ ἄρσενον ὄντοσιν. Ἐνδομύχως καὶ μετὰ πεπονηθείσας θεωρεῖ ἐκυτόν κατὰ τὸ παρελθὸν τοῦλάχιστον πολὺ ἀνώτερον τοῦ ὀμοδούλου Ἀρμενίου καὶ τοῦ μὴ εἰς Χριστὸν πιστευόντος Ἑβραίου καὶ περὶ ἐαυτοῦ μὲν αἰείποτε τρέφει γλυκειὰς περὶ εὐτυχεστέρου μέλλοντος ἐλπίδας καὶ δειριπολεῖ ἐπάνοδον εἰς τὴν ἀρχαίαν ἐθνικὴν εὐλείαν, ἐν ᾧ τὸν Ἀρμενιον καὶ Ἑβραϊον νομίζει μοιραίως καὶ ἀναποσπᾶστος συνεζευγμένους εἰς τὸ ἄσμα τοῦ κατακτητοῦ.

Οὐδεὶς δύνανται νὰ ἀμφισβητήσῃ τὸ ἐθνικὸν αἶσθημα, ὅπερ ἀπὸ τινῶν ἐτῶν ἤρξατο ἤρξατο ἀναζωπυρούμενον ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ Ἕλληνος τῆς

Μ. Ἀσίας καὶ γενναῖόν τι φρόνημα ἐκδηλοῦμενον. Βαθεῖαν καὶ εὐκρινῆ τρέφει εὐγνωμοσύνην τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ τοῖς λειτουργοῖς αὐτῆς, διότι αὐτῇ ὀφείλει πᾶν ὅ,τι ἠδυνήθη νὰ περισώσῃ ἐκ τοῦ φοβεροῦ ἐκείνου ἐθνικοῦ ναυαγίου τῆς ἰεῖς ἑκατονταετηρίδος. Διετήρησε ζωηρόν καὶ ἀκμαῖον τὸν πρὸς τὰ καλὰ καὶ τὴν παιδείαν ἔρωτα, προθυμότητος δ' εἶνε νὰ προσενέγκῃ πᾶσαν δυνατὴν θυσίαν ὑπὲρ τῆς προόδου καὶ εὐημερίας τῆς πατρίδος αὐτοῦ, ἀρκεῖ νὰ εὐρεθῆ φιλόπατρις ὀδηγός, καθοδηγήσων αὐτὸν δεόντως περὶ τῶν πρακτικῶν. Βεβαίως ἀρμοδιώτερος ὀδηγός ἄλλος πλὴν τοῦ κλήρου δὲν θὰ ὑπῆρχεν εἰς τὴν καρποφόρον διδασκαλίαν ταύτην, ἀλλ' οὗτος δυστυχῶς δὲν ἐδείξε μέχρι τοῦδε οὔτε διαθέσεις τοιαύτας οὔτε ἰκανότητα. Μεγίστην τῷ ἑλληνισμῷ ἐκδοῦλευσιν θὰ παράσχωσιν οἱ δυνάμενοι, ἐὰν φροντίσωσιν περὶ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἐθνικοῦ αἰσθητικῶς τῶν Μικρασιατῶν, ὑποστηρίζοντες τὰ ἀρτισύστατα σχολεῖα καὶ παρθεναγωγεῖα αὐτῶν διὰ μικρῶν χρηματικῶν βοηθειῶν καὶ μεγάλων προμηθειῶν διδασκαλικῶν βιβλίων, διότι οὐδεὶς ἀδελφός *Ἐλλήνων, φρονούμεν, ὑπάρχει μὴ ἀναγνωρίζων καὶ ἀνομολογῶν ὅτι ἐπέστη πλέον ὁ καιρός νὰ καταβληθῆ καὶ περὶ τῶν ἐν τῇ Μ. Ἀσίᾳ ὁμοεθνῶν αὐτοῦ φροντίς τις ὅπως ἐν τῷ μέλλοντι ὁ ἑλληνισμὸς ἀφόβως καὶ μετὰ θάρρους βασισθῆ ἐπ' αὐτῶν.

IRAQUEIM BAAABANHS.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ὁ μαθητὴς Κ* ἔρχεται εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ διδασκάλου του μὲ φιάλην οἴνου εἰς τὰς χεῖρας.

Διδάσκ.—Τί φέρεις αὐτοῦ, μικρέ.

Μαθητ.—Πολλοὺς ἀσπασμοὺς ἀπ' τὸν μπαμπά μὲ ἔστειλε νὰ σὰς φέρω τὴν μπουκάλα αὐτὴ τὸ κρασί νὰ τὴν πιῆτε ἵστην ὑγείᾳ του.

Διδάσκ.(Δαυδάνων τὴν φιάλην).—Πέ του γιὰτί νὰ πειράζῃται καὶ νὰ μπαίνει σὲ ἔξοδα;

Μαθητ.—Καθόλου, κύρ δάσκαλε. Καὶ τοῦ μπαμπά τὸ χάρισαν, ἀλλὰ τὸ κῆρε ξυμισμένο.

*Ἐμπορος.—Ἀλλὰ σὰς δίδω τὸν λόγον τῆς τιμῆς μου, Κυρία, ὅτι δύο φράγκα μὰς κοστίζει ὁ πῆχυς.

Κυρία.—Ἐνάμισο φράγκο, ἀν θέλετε ἄλλως τὸ πέρνω ἀπ' ἄλλου. Χαίρετε.

*Ἐμπορος.—Μιχάλη, δός το σὺ τὸ ὄφρασμα, διότι ἐγὼ ἔδωσα τὸν λόγον τῆς τιμῆς μου.

*Ἡ ὑπηρετρία εἶνε χωρική νεοφερμένη. Ζητήσαντος τοῦ κυρίου νερὸ, φέρει ἡ ὑπηρετρία αὐτὸ ἀπλῶς ἐν ποτηρίῳ.

—Ἄλλη φορά, Μάρω, τὸ νερὸ νὰ τὸ φέρνης ἰς τὸ πιάτο.

Μετὰ μίαν ὥραν ἔρχεται πρὸς ἐπίσκεψιν ὁ κύριος Π... καὶ ζητεῖ ὕδωρ. Φωντασθῆτε τὴν ἐκπληξὴν ἀμφοτέρων ὅταν εἶδον τὴν ὑπηρετρίαν φέρουσαν βαθὺ πινάκιον πλήρες καθαροῦ ὕδατος.

Πατήρ, μήτηρ καὶ υἱὸς κάθηνται περὶ στοργυλὴν τράπεζαν ἐν τινὶ ζυθοπωλείῳ ἀλλ' ἐκ τοῦ πολλοῦ πλήθους ἡ ὑπηρεσία χωλαίνει, διὸ ἐγείρεται ὁ υἱὸς νὰ φέρῃ μόνος τὸν ζῦθον· πάραυτα ὁ μεγαλόσχημος σκύλος Ἀλῶρ πηδᾷ καὶ κάθεται ἐπὶ τοῦ καθίσματος τοῦ υἱοῦ. Κύριός τις ζητῶν κάθισμα καὶ βλέπων τὸν κύνα ἐπὶ τοῦ καθίσματος:

—Εἶνε τὸ κάθισμα κανενός; ἐρωτᾷ.

—Μάλιστα, κύριε, κάθεται ὁ υἱὸς μου, ἀπαντᾷ ὁ πατήρ.

*Ἐρὸς διδάσκαλος ἐρωτᾷ μαθητὴν:

—Καὶ ἐὰν, Δημήτριε, σὲ ἐγκαταλείψῃ ὁ πατήρ καὶ ἡ μήτηρ καὶ πάντες, τίς θέλει φροντίσει διὰ σέ;

—Ἡ ἀστυνομία, ἀπαντᾷ μετὰ βραχεῖαν σκέψιν ὁ μικρός.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Ἐὰν ἀπαντήσῃς ἄνθρωπον ἔχοντα μεγάλην ἰδέαν περὶ εαυτοῦ, ἔστο βέβαιος ὅτι αὐτὴ εἶνε ἡ μόνη μεγάλη ἰδέα ἣτις ἐπέρασε ποτὲ ἀπὸ τὴν καρπῆν του.

Τί εἶνε ἡ μετὰ θάνατον δόξα; Οὐδὲν ἄλλο ἢ ἡ διάσωσις ἐκ τῆς λήθης ὀκτῶ ἢ δέκα γραμμῶν τοῦ ἀλφαβήτου. (Τί περισσότερο εἶνε ἐν ὄνομα;)

Οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἡ ἀρετὴ ἢ ἐπωτερικὸν κάλλος.

*Ἡ μετριότητα εἶνε ἡ κλωστή ἢ συγκρατοῦσα ὅλους τοὺς μαργαρίτας τῆς ἀρετῆς ὡς ἐν κομβολογίῳ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

*Ὁ κόμης Χάτζφελδ, ὁ διορισθεὶς ἐσχάτως ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν ἐν Βερολίνῳ, κατάγεται ἀπὸ τοῦ πρίγκηπος Χάτζφελδ, ὅστις ἐν ἔτει 1806 μετὰ τὴν ἐν Γένη μάχην ἦτο ὁ φρούραρχος τοῦ Βερολίνου καθ' ἣν ἐποχὴν κατελήφθη ἡ πόλις αὕτη. Ἐκτὸς ἄλλων οὗτος ὄφειλε νὰ πλη-

ροφορῆ καθ' ἐκάστην τὸν κύριόν του περὶ τῶν γεγονότων τῆς ἡμέρας. Καὶ οὕτω τὴν 24 Ὀκτωβρίου, ἐξ ὥρας πρὶν οἱ Γάλλοι εἰσελάσωσιν εἰς Βερολίνον, ἐπεμψε πρὸς τὸν βασιλέα τῆς Πρωσίας ἐπιστολήν, δι' ἣς ἐξέθετεν αὐτῷ τὴν κατάστασιν τῶν δυνάμεων των. Ἄλλ' ἡ ἐπιστολὴ αὕτη περιῆλθεν εἰς χεῖρας τοῦ Ναπολέοντος Α'.

Παραπεμφθεὶς ἔνεκα τούτου ὁ Χάτζφελδ ἐνώπιον στρατοδικείου ὡς κατάσκοπος, εὐρίσκειτο εἰς λίαν ἐπικίνδυνον θέσιν καίτοι ἄθῳος, ἀν μὴ ὁ Ναπολέων, εἰς οὗ τοὺς πόδας προσέπεσεν ἡ πρίγκηπισσα Χάτζφελδ ἐξαίτουμένη τὴν ὑπὲρ τοῦ συζύγου της χάριν, ἀπέδιδεν αὐτῇ τὴν ἐνοχοποιητικὴν ἐπιστολήν.

Εἰς τὴν πασίγνωστον ταύτην σκηνὴν ἀναφέρεται ἡ ἀκόλουθος τῶς ἀνεκδοτοῦ ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοκράτορος, ἣν πρώτη ἐδημοσίευσεν ἡ γαλλικὴ ἐφημερὶς «Gaulois»

*Ἡ ἐπιστολὴ ἀπευθύνεται πρὸς τὴν αὐτοκράτειραν Ἰωσηφίνην.

«Ἐλαβον τὴν ἐπιστολήν σου, ἀγαπητὴ φίλη, καὶ εἶδον ἐν αὐτῇ ὅτι πολὺ δυστηρητῆς δι' ὅσα λέγω κακὰ ἐναντίον τῶν γυναικῶν. ὦ! ἀν ἤξευρες πόσον μισῶ ὑπὲρ πᾶν ἄλλο τὰς πανούργους γυναῖκας! Ἐσυνείθισα, βλέπεις, ν' ἀναστρέφωμαι μὲ κυρίας ἀγαθὰς, προσηνεῖς καὶ ἀξίως ἐμπιστοσύνης· ἀν εἰς ταύτας μόνας ἀρέσκωμαι, ἐὰν αὐταὶ μόναι μὲ ἐθελῶσαν, τὸ σφάλμα δὲν εἶνε ἰδικόν μου, εἶνε ἰδικόν σου.

»Παρατήρησον πόσον ἐράνην καλὸς εἰς κυρίαν τινά, ἣτις ἀπεδείχθη εὐαίσθητος καὶ ἀγαθὴ, τὴν κυρίαν Χάτζφελδ.

»Ὅποτεν τῇ ἐπέδειξα τὴν ἐπιστολήν τοῦ συζύγου της, αὕτη μοι εἶπεν ὀλολύζουσα μετὰ ἐνδομήγου συγκινήσεως καὶ ἀφελῶς: «*Αἴ!* ἀληθινά εἶνε τὸ γράφημόν του. Συνακινήθη πρὸς τῆς διαφυγούσας τὴν ψυχὴν τας ὁμολογίας ταύτης καὶ τῇ εἶπον:—*Κυρία, ρίψατε τὴν ἐπιστολήν ταύτην εἰς τὸ πῦρ, δὲν θὰ θυγηθῶ σὺ τῷ πλέον νὰ ἐπιφέρω τὴν καταδίκην τοῦ συζύγου σας.* Ἐκαυσε τότε τὴν ἐπιστολήν, καὶ μοι ἐφάνη ὡς ἀπολάουσα μεγάλης εὐτυχίας. Ὁ σύζυγός της ἔκτοτε καθυσόχασε δύο ὥρας ἀργότερον θὰ ἦτο κατεστραμμένος. Βλέπεις λοιπὸν ὅτι ἀγαπῶ τὰς γυναῖκας, ἀλλὰ τὰς ἀγαθὰς προσηνεῖς καὶ ἀφελῆς, διότι αὐταὶ μόναι ὀμοιάζουν πρὸς σέ. Ὑγίαινε, φίλη μου.

*Ὁ.Ιω.σὺς
»ΝΑΠΟΛΕΩΝ.

«Τῇ 6 Νοεμβρίου 9ῃ ὥρᾳ τῆς ἐσπέρας».

Τὰ ἐξῆς περὶ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Γερμανίας ἀναγιγνώσκωμεν ἐν τῇ γερμανικῇ ἐφημερίδι «Post» τῆς 8 Σεπτεμβρίου:

«Ἡ Γερμανία εἶχεν ἐν ἔτει 1834 πληθυσμὸν

ἐξ 29 ἑκατομμυρίων κατοίκων· ἐν ἔτει 1855 ὁ πληθυσμὸς οὗτος ἀνήλθεν εἰς 34 ἑκατομμύρια καὶ 1[2]· καὶ τέλος μετὰ 25 ἔτη, ἐν ἔτει δηλ. 1880, ἔφθασε τὸ ποσὸν τῶν 45 ἑκατομμυρίων καὶ πλέον· ἦτοι ὑπερέβησε κατὰ 8 ἑκατομμύρια τὸν τῆς Γαλλίας πληθυσμὸν, κατὰ 8 καὶ 1[2] ἑκατομ. τὸν τῆς Αὐστρίας, κατὰ 10 ἑκατομ. τὸν τῆς Ἀγγλίας καὶ κατὰ 17 ἑκατομμύρια τὸν τῆς Ἰταλίας. Ἡ Γερμανία λοιπὸν μετὰ τὴν Ῥωσσίαν ἔχει τὸν μεγαλύτερον ἀριθμὸν κατοίκων.

Ἐν Ἀμερικῇ προτίθενται νὰ κατασκευάσωσι μεγάλην σήραγγα ὑπὸ τὸν ποταμὸν τοῦ ἁγίου Λαυρεντίου. Ἡ σήραγγα αὕτη θὰ ἔχη μῆκος 16,000 ἀγγλικῶν ποδῶν, πλάτος 26 καὶ ὕψος 23. Τὸ βαθύτερον αὐτῆς μέρος ἔσται 176 πόδας ὑπὸ τὸν ποταμὸν. Θὰ φωτίζεται δὲ δι' ἡλεκτρικοῦ φωτός. Αἱ ἐργασίαι ἀνετέθησαν εἰς τὸν μηχανικὸν Rouillard ἐκ Montréal ἀντὶ 3,905,000 δολλαρίων· τὸ δὲ ἔργον θέλει περατωθῆ ἐντὸς τριῶν ἐτῶν.

Ὑπάρχουσιν ἰχθύς φωσφορώδεις φωτίζοντες τὰ βῆθη τῶν θαλασσῶν. Ἴδου τί λέγει περὶ αὐτῶν σοφὸς Γάλλος, ὁ κ. Milne-Edwards, ἐν τῷ ἐσχάτως ἀναγνωσθέντι ἐνώπιον τῆς Ἀκαδημίας ὑπομνήματί του:

«Νύκτα τινά, σύροντες ἀπὸ τοῦ καταστρώματος τὸ δίκτυον, εἶδομεν αὐτὸ πλήρες κλαδῶν ζωοφύτων. Ταῦτα ἐξέπεμπον ἀμυδράς λάμψεις, θαυμάσιον ἐπιφερούσας ἀποτέλεσμα. Αἴφνης ζωηρόν φῶς πρασινόχρουν ἐξήναψεν, ἐσθῆση καὶ ἐξήναψεν αὐθις, διατρέχον τὰ στελέχη τῶν κοραλλίων τούτων μετὰ τὸσαύτης ταχύτητος καὶ τὸσαύτης ἐντάσεως, ὥστε ἠδυνάμεθα νὰ ἀναγιγνώσκωμεν εἰς τὸ φῶς τοῦ παραδόξου τούτου πυρσοῦ».

Ἡ ἐταιρεία τῶν ἰδιοκτητῶν τῶν ἐν Ἀμερικῇ βαμβάκοφυτειῶν προτίθεται νὰ διοργανώσῃ διὰ τὸ 1884 ἐν Νέξ Ὑόρκη διεθνή ἐκθεσὶν βαμβάκος, καὶ τοῦτο ὅπως ἐορτάσῃ τὴν ἑκατονταετηρίδα τῆς ὑπὸ τῶν ἀγγλικῶν ἀρχῶν κατασχέσεως τῶν πρώτων ὀκτῶ δεμάτων τοῦ ἀμερικανικοῦ βαμβάκος, θεωρηθέντων ὡς λαμβεμπόριον, καθ' ὅσον δὲν ἤθελον νὰ παραδεχθῶσιν ὅτι ἡ Ἀμερικὴ δύναται νὰ παραγάγῃ τόσῳ μεγάλῃν ποσότητα τοῦ εἴδους τούτου.

Ἡ ἐταιρεία ἀνέθετο εἰς ἐπιτροπὴν ὅπως ἐξετάσῃ τὸ σχέδιον τοῦ καταρτισμοῦ συνδικάτου τοῦ βαμβάκος καὶ τῶν γαιῶν, ἀπαρτιζομένου ἐξ Ἀμερικανῶν φυτευτῶν καὶ μαγγχεστριανῶν νηματοκλωστῶν.

Ἐτέρω ἐκθεσὶς μᾶλλον προσεχῆς γενήσεται ἐν Ἀμστερδάμῳ. Μεταξὺ δὲ τῶν μᾶλλον ἐνδια-

φερόντων επιστημονικῶν νεωτερισμῶν, ἀναφέρομεν τὴν κατασκευὴν ἠλεκτρικοῦ σιδηροδρόμου, δύο σχεδὸν χ. λιομέτρων, προωρισμένου νὰ διατρέχη τοὺς κήπους τῆς ἐκθέσεως. Ἡ συγκοινωνία μεταξὺ τῶν διαφόρων μερῶν τοῦ λίαν ἐπιτεταμένου περιβάλου θὰ γίνεταί οὕτω μετὰ εὐκολίας, ἣν οἱ ἐπισκέπται τῶν ἐκθέσεων οὐδέποτε εἶδον ἄχρι τοῦδε.

Ἐπὶ τῇ εἰς Παρισίους ἀφίξει προσβίαις Μαλγκασιῶν ἐκ Μαδαγασκάρ, παρισινή τις ἐφημερίς ἀναφέρει τὸ ἑξῆς: ἀστυϊότατον ἐπεισόδιον τοῦ πολιτικοῦ βίου τοῦ Ῥενάν. Ὁ περιφανὴς συγγραφεὺς ἠθέλησε ποτὲ νὰ ἐπιτεθῆ βουλευτὴς ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Seine-et-Marne, καὶ διέτρεχε τὸν νομὸν τοῦτον ὅπως γείνη γνωστὸς εἰς τοὺς ἐκλογεῖς του, καὶ διαφωτίσῃ αὐτοὺς περὶ τῆς χρήσεως τῆς ψήφου του. Παρευρεθεὶς δὲ εἰς δημοσίαν τινὰ συνάθροισιν ἐν Κουλομιέ ὠμίλησε περὶ ὧν τῶν ἑκκεκρωμένων τότε πολιτικῶν ζητημάτων καὶ κατέβλεψε τοὺς ἀκροατὰς του, ὅτε εἰς εἰς αὐτῶν ἠγέρθη καὶ εἶπε:

— Δὲν μᾶς λέτε τίποτε καὶ γιὰ τὴ Μαδαγασκάρ;

Ἐκ τούτου γενικὴ ἐκπληξις καὶ πρὸ πάντων τοῦ ῥήτορος.

— Διὰ τὴν Μαδαγασκάρ;

— Ναί, γιὰ τὴ Μαδαγασκάρ, τί ἰδέαν ἔχετε; ἐπανέλαβεν ὁ ἀκροατὴς.

Καὶ ὁ Ῥενάν ἐπιτελεῖ τὴν ἀπαιτήσιν του καὶ ἀφηγεῖται διὰ μακρῶν, καὶ μετὰ τῆς γνωστῆς αὐτοῦ εὐρυμαθείας, τὴν ἱστορίαν τῆς Μαδαγασκάρ, περὶ τῆς ὁποίας βεβαίως κανένα δὲν ἔμελλε εἰς Κουλομιέ.

Ἐξακολουθῶν τὴν περιοδείαν του, ὁ κ. Ῥενάν ἀπὸ τῆς πόλεως ταύτης μεταβαίνει εἰς ἄλλην, καὶ ἐνώπιον ἄλλης ἐκλογικῆς ἀσπύρουως ἐκτίθησι μετὰ τῆς αὐτῆς ἐπιτυχίας τὸ πρόγραμμά του. Ἐτελείωσε, ἢ τοὐλάχιστον ἐλπίζει ὅτι ἐτελείωσε, ὅτε φωνεῖ τις φωνὴ ἐσπρονδονῶν κατ' αὐτοῦ τὴν αἴτησιν ταύτην:

— Δὲν μᾶς μιλάτε λιγάκι καὶ γιὰ τὴ Μαδαγασκάρ!

Ὁ ῥήτωρ παρατηρεῖ πρὸς τὸ μέρος: ὅθεν ἐξήληθεν ἡ φωνὴ αὕτη καὶ ἀναγνωρίζει τὸν ἐν Κουλομιέ ἀκροατὴν του: μειδιᾷ, καὶ ἀρχίζει πάλιν τὸ μᾶθημά του περὶ τῆς ἀφρικανικῆς ἐσείνης χώρας, εἶτα δὲ μετὰ τὸ πέρας, στραφεὶς πρὸς αὐτόν:

— Πολῖτα, τῷ λέγει, μοῦ ἐπιστρέψατε νὰ σᾶς ἐρωτήσω διατὶ αἰσθάνεσθε τόσον πολὺ ἐνδιαφέρον διὰ τὴν Μαδαγασκάρ;

— Ναί, ναί, νὰ πῆς, γιατί; φωνάζει ὄλον τὸ πλῆθος, τὸ ὁποῖον ἐξέπληξεν ἡ ἀπροσδόκητος ἐκείνη ἐρώτησις.

— Ἄ! δὲν εἶνε τίποτε, μικρὸν πρᾶγμα, ἐπαυλαμβάνει ἡσύχως ὁ γενναῖος: ξεῖρω πᾶς ὁ

κύριος Ῥενάν ξεῖρω ἀπὸ ὄλα, καὶ δὲν εἶνε τίποτε τοῦ νὰ μὴν τὸ ξεῖρη' ἔχω σκοπὸ νὰ πάω ν' ἀνοίξω παντοπωλεῖο ἐπὶ τῆ Μαδαγασκάρ, καὶ γ' αὐτὸ βρωτῶ, γιὰ νὰ μοῦ πῆ τί τιμὰς ἔχουν τὰ πράγματα, καὶ γιὰ τὸ κλίμα ἂν ἦνε καλὸ. Νά, γι' αὐτὸ βρωτῶ.

Εὐλόγως δύναται τις νὰ φαντασθῇ εἰς ποῖον ἀκατάσχετον καὶ δημηριῶν γέλωτα ἐξερράγη πᾶσα ἡ δημόσιος μετὰ τὴν ἀποκάλυψιν ταύτην τοῦ μέλλοντος παντοπώλου τῆς Μαδαγασκάρ.

Γερμανός, ἐκ τῆς νοτίου Ἀφρικῆς εἰς τὰ ἴδια ἐπιστρέφων ἐπὶ τῆς γερμανικῆς κορβέτας «Βινέτα» ἐπισκέφατο τὴν νήσον τῆς Ἀγ. Ἐλένης καὶ ἔγραψε περὶ αὐτῆς τὰδε: «Ἀπὸ τῆς πόλεως Jamestown ἀπέχει τὸ Longwood δύο ὥρας, καίται δὲ ἐν μέσῃ τῇ νήσῳ ἐπὶ ὑψώματος δυσβάτου. Ὅσο ὑψηλότερον ἀνεβαίνομεν, τοσούτω μᾶλλον κρύβοντο ὁ δριζῶν ἀναβάντες τελευταῖον ἐπὶ τὴν κορυφὴν, ἐπὶ πολλῶν ὥρων ἐπιτρέχονεν διὰ τῶν ὀφθαλμῶν ὄλην τὴν νήσον, ἧς οἱ χλοεροὶ λόφοι καὶ αἱ λαμπραὶ κοιλάδες ἐναντίως ἔχουσι πρὸς τοὺς φαλακροὺς καὶ ἀποτόμους βράχους τῆς αὐτῆς. Ἐνταῦθα ὁμως προσεβλήθημεν ὑπὸ σφοδροτάτου ἐτησίου ἀνέμου, ὅστις καὶ τὸν Ναπολέοντα ἔστειλε πρὸ τῆς ὥρας εἰς τὸν τάφον. Τοῦ Βοναπάρτου ὁ τάφος ἀπέχει τοῦ Longwood εἴκοσι λεπτά, κείμενος ἐν κοιλάδι πᾶνυ τερπνῇ. Πυροποικίλος λίθος ἀνεπίγραφος ἐντὸς σιδηροῦ περιφράγματος σημαίνει τὸν τόπον ἔνθα μέχρι τοῦ 1840 ἔκειτο ὁ νεκρὸς τοῦ ἄλλοτε πανσθενοῦς αυτοκράτορος. Τὴν πλατεῖαν ὄλην κυκλοῦσι μὲν δένδρα καὶ δρύφρακα ξύλου, διαρρεῖ δὲ κρήνη ἀρίστου ὕδατος ποτίμου. Ἐνταῦθα ὁ Ναπολεὼν ἀνεπαύετο μετὰ τὸν περιπάτον καθήμενος σύνουος καὶ κατηφῆς. Ἐκτὸς τοῦ περιφράγματος ὑπάρχει φουρὰ καὶ ξυλίνη σκηνή, ἐν ἧ ἀπόκειται βίβλος, ἔνθα ἐγγράφουσι τὸ ὄνομά των οἱ τὸν τάφον ἐπισκεπτόμενοι ξένοι. Εὐρομεν δὲ, ὅτι τῷ 1880 ἔγραψε τὸ ὄνομά της ἡ πρῶην αυτοκράτειρα Εὐγενία, τῇ 6 μαΐου, ἐπιτεῖω ἡμέρᾳ τῆς τελευτῆς τοῦ μεγάλου ἀνδρός, ὁ δὲ πρίγκιψ Ἐρρίκος τῆς Πρωσσίας τῇ 15 αὐγούστου, ἑορτῇ τοῦ ἀγίου Ναπολεόντος. Τὸ κατάλυμα τοῦ αυτοκράτορος καίται ἐπὶ ἐτέρου λόφου κατηνέμου, καὶ ἔχει προθάλαμον καὶ μικρὰν αἴθουσαν, ἐν ἧ ἐτελεύτασεν. Ἐκ τῶν ἐπίπλων του σώζεται μόνον χρυσοῦν κάτοπτρον, διότι πάντα τὰ ἄλλα ἠγύρυσαν παρὰ τῶν Ἀγγλων οἱ Γάλλοι ἀντὶ ἀδράς τιμῆς. Τὸ κατάλυμα καὶ τὸ παρακείμενον κηπᾶριον κυκλοῦνται ὑπὸ τείχους καὶ δημοῖζουσιν εἰρητῇ μᾶλλον ἢ οἰκία».

Εἰς ΑΝΑΦΟΡΗΣ,